

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA
ședinței plene a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 20 februarie 2020
SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	4 – 21
2.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Legea nr. 778/2001 cu privire la geodezie, cartografie și geoinformatică – art. 1, 3, 5 ș.a.; Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – anexa nr. 1; ș.a.</i>). Nr. 242 din 25.10.2019	28 – 29
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare a producătorilor agricoli – art. 3, 17, 20 ș.a.; Legea privind administrația publică locală – art. 14</i>). Nr. 255 din 08.11.2019	29 – 34
4.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte legislative (<i>Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – art. 7¹; Codul fiscal – art. 31; Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare – art. 6; ș.a.</i>). Nr. 51 din 13.02.2020	34 – 46
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (<i>art. 11, 13, 16 ș.a.</i>). Nr. 224 din 04.07.2018	46 – 48

6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246/2017 (<i>art. 9, 11, 16, 18</i>). Nr. 85 din 20.06.2019	48 – 49
7.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 457-XV din 14 noiembrie 2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale. Nr. 265 din 14.11.2019	49 – 56
8.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege privind abrogarea articolului 17 ¹ din Legea reglementării de stat a activității comerciale externe nr. 1031/2000. Nr. 260 din 12.11.2019	56 – 59
9.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică (<i>art. 1, 1¹, 3 ș.a.</i>). Nr. 1 din 09.01.2020	59 – 62
10.	Dezbaterea proiectului de Lege cu privire la moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii. Amânarea procedurii de vot pentru o ședință ulterioară. Nr. 310 din 16.12.2019	62 – 90
11.	ORA ÎNTREBĂRILOR Adresarea întrebărilor: Întrebarea domnului deputat Liviu Vovc, adresată Ministerului Economiei și Infrastructurii și Agenției Naționale Transport Auto, referitor la măsurile întreprinse față de SRL „GAN-CRA V.P.” care deservește transportul public în satul Dănceni, raionul Ialoveni. Întrebarea domnului deputat Chiril Moțpan, adresată Procuraturii Generale și Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, referitor la	91 – 92 101

	examinarea cazului de extragere ilegală a pietrei de var în satul Trinca, raionul Edineț.	
	Întrebarea domnului deputat Radu Marian, adresată Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, referitor la motivele care au dus la dispariția medicamentului Fenazepam și măsurile întreprinse pentru a soluționa această problemă.	101 – 102
12.	DECLARAȚII	
	Declarația domnului deputat Octavian Țîcu.	92 – 94
	Declarația domnului deputat Sergiu Litvinenco.	94 – 97
	Declarația domnului deputat Igor Grosu.	97 – 98
	Declarația domnului deputat Lilian Carp.	99 – 100

Ședința începe la ora 11.04.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanîi, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Mihail Popșoi, Alexandru Slusari, Vlad Batrîncea și doamna Monica Babuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

...

Bună dimineața.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Secretariatul,

Dacă sunteți gata, vă rog să anunțați prezența deputaților.

Doamna Evelina Bubuic – șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Bună ziua.

Vă anunț că la începutul ședinței de astăzi, din 99 de deputați, și-au înregistrat prezența 85.

Nu și-au înregistrat prezența: Șor Ilan, Bolea Vasile – deplasare, Grigoriu Inga – deplasare, Reniță Iurie – cerere, Agache Angel – cerere, Groza Ion – cerere, Himici Igor – cerere, Buza Ghenadie – cerere, Pâslariuc Virgiliu – cerere, Rotundu Svetlana – concediu medical, Bologan Victor – cerere, Ciubuc Nicolae și Vartanean Gaik.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

85 de deputați în sală. Avem cvorumul, putem să începem ședința. Înainte de toate, rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

În perioada premergătoare ședinței de astăzi, și-au sărbătorit ziua de naștere următorii noștri colegi: Vadim Fotescu, Liviu Vovc, Igor Himici. Le urăm „La mulți ani”, multă sănătate și succese frumoase. *(Aplauze.)*

Stimați colegi,

Pe data de 20 februarie este marcată Ziua Mondială a Justiției Sociale. Marcarea acestei zile este menită să contribuie la consolidarea eforturilor statelor membre ale Organizației Națiunilor Unite pentru eradicarea sărăciei, promovarea unui mediu de lucru decent, egalitate între sexe, accesul fără restricții la bunăstarea socială și justiție.

Stimați colegi,

Săptămâna trecută plenul Parlamentului a aprobat ordinea de zi a ședințelor pentru perioada 20–28 februarie curent.

În ședința Biroului permanent, de ieri, s-a aprobat un supliment la ordinea de zi, care este propus atenției dumneavoastră și pe care cu toții îl aveți la mână.

Dar până atunci, ca de obicei, la noi deja a devenit o tradiție, avem câteva demersuri în scris, o să dau citire fiecărui demers.

Primul demers este venit din partea Platformei DA, semnat de președintele fracțiunii, domnul Alexandru Slusari.

Stimați colegi,

Dar în articolul 46 din Regulamentul Parlamentului alineatul (5) este foarte clar scris: „Chestiunile care nu au fost acceptate de către plenul Parlamentului pentru a fi incluse în ordinea de zi pot fi înaintate repetat nu mai devreme de 30 de zile calendaristice.”

În așa mod, Secretariatul m-a informat... audierea directorului Serviciului de Informații și Securitate cu privire la situația Aeroportului Internațional Chișinău. Această chestiune a fost propusă pentru a fi inclusă în ordinea de zi pe data de 6 februarie. Pe data de 6 februarie.

Eu o să vă ofer cuvântul, domnule Slusari, și o să menționați.

Proiectul nr. 237 din 22 octombrie 2019, eu citesc din proiectul venit din partea Frațiunii „DA”, a fost propus pentru a fi inclus în ordinea de zi pe data de 6 februarie 2020.

Proiectul nr. 35 din 6 februarie 2020 a fost propus pentru a fi inclus în ședința în plen la data de 13 februarie.

Și proiectul... Da, și următorul proiect...

Domnule Slusari,

Pentru a aduce argumentările aveți un minut la dispoziție. Fiindcă acelea care au fost propuse deja, și eu le-am menționat, nu are nici un rost noi să le punem la vot. Și n-o să le supunem votului.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă Președinte,

Eu aș vrea să încep cu solicitarea insistentă ca dumneavoastră să includeți în ordinea de zi subiectul moțiunii simple pe activitatea ministrului afacerilor externe. Deoarece, ieri, la Biroul permanent noi așa și n-am auzit argumentele de ce ea nu trece. Există avizul inițial al Direcției generale juridice că moțiunea este conformă. Și noi n-am primit argumente juridice de ce n-ar trebui să fie inclusă. Și, regulamentar, solicităm să puneți la vot includerea acestui subiect în ordinea de zi în plen.

Noi înțelegem că sunt niște înțelegeri, este interesul domnului Diacov aici personal. Dar, haideți să respectăm Regulamentul.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Slusari,

Biroul permanent, ieri, cu majoritatea voturilor, nu a admis în procedura legislativă moțiunea simplă. De aceea eu nu voi supune votului această chestiune pe ordinea de zi. Nu... (*Rumoare în sală.*)

Direcția generală juridică v-a remis la toți deputații... am rugat să fie remise la toți deputații argumentele. Fiindcă nu se conține dispozitivul ce vrem noi de la ministrul afacerilor externe și integrării europene. De aceea moțiunea nu este admisă în procedura legislativă.

Domnule Slusari,

Dacă aveți pe celelalte subiecte.

Vă rog, pe celelalte subiecte.

Domnul Alexandru Slusari:

Referitor la invitarea șefului SIS-lui. Pe 6 februarie a fost introdusă, a fost propusă... (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog, microfonul domnului Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Referitor la audierea directorului SIS. Pe 6 februarie a fost propusă o altă chestiune – audierea Prim-ministrului, ministrului justiției și a șefului SIS pe problemele complexe: ce se întâmplă cu Aeroportul sub aspectul juridic? La moment noi vedem că acest caleidoscop de schimbare a proprietarilor, de câteva luni s-au schimbat trei, este un obiectiv strategic, nimeni nu înțelege ce se petrece acolo. Se vehiculează niște informații cu 50 de milioane. Putem să ne pomenim cu consecințe grave în acest Aeroport.

Iată de ce noi solicităm audierea șefului SIS strict pe problema securității statului în contextul problemelor cu schimbarea proprietarului acestei Companii „Avia Invest”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi inclus acest subiect pe ordinea de zi, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Următorul privind Zona Economică Liberă „Bălți”. El a fost, de asemenea, propus pe data de 6 februarie, de aceea nu insistați să-l includem în ordinea de zi.

Următorul, domnule Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Proiectul nr. 35 care diferă de proiectul care a fost înaintat sub nr. 11. Și noi, de câteva săptămâni, la solicitarea colegilor noștri, am fost foarte indulgenți, am așteptat, vorbim despre Declarația privind dosarele politice ale persoanelor persecutate.

În acest context, solicităm includerea acestui subiect, deoarece a fost foarte important, a fost discutat în cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului European, sunt semnăturile aproape ale tuturor deputaților care au participat la această ședință și este, dacă doriți, mesajul politic al Parlamentului vizavi de dosarele politice. Nu înlocuim justiția, dar transmitem un mesaj foarte clar societății că mai mult așa ceva nu se va repeta.

Și vă rugăm respectuos să includeți acest subiect în ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Batrîncea,

Aveți ceva de comentat?

Fiindcă sunteți unul din autori.

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Într-adevăr, împreună cu colegii din alte fracțiuni, am semnat această declarație și mai lucrăm asupra textului. Și, totodată, aș vrea să exprim recunoștință domnului Procuror General Stoianoglo, în vederea pornirii anchetei interne pe marginea cazurilor, zeci de cazuri care, cel puțin, se consideră că pot avea caracter politic. Salutăm activitatea Procuraturii și îi încurajăm pe viitor să producă și alte evenimente în acest sens.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului cine este pentru a fi inclus pentru săptămâna aceasta proiectul nr. 35, rog să votați.

Noi n-am spus că n-o să-l votăm.

Cine este pentru a fi inclus săptămâna aceasta?

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Domnule Slusari,

Următorul.

Domnul Alexandru Slusari:

Prezintă domnul Munteanu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Stimate domnule președinte,

Distinși colegi,

Noi credem că această lege are o importanță deosebită pentru această legislatură. Și datorită faptului că a existat un front pozitiv legislativ în anul trecut, atunci când am aprobat-o în prima lectură, cred că este extrem de important să dăm un semnal societății că putem securiza sectorul public, adoptând în a doua lectură și introducând pe agenda discuțiilor parlamentare acest proiect cu privire la deoffshorizare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Secretariatul m-a informat că nu este raportul Comisiei economie, buget și finanțe, pregătit pentru lectura a doua.

Domnule președinte,

Domnule Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

... avem raportul și avizul Guvernului lipsește.

Doamna Zinaida Greceanîi:

În lipsa raportului comisiei, vă dați foarte bine seama, că nici nu poate fi supus votului, pentru a fi inclus pe agenda parlamentară. Eu v-am rugat: includeți pe agenda comisiei, obțineți avizul Guvernului. Eu am revenit la Guvern repetat și i-am rugat toate avizele să fie prezentate în mod urgent. Chiar ieri am remis o scrisoare. De aceea eu v-am menționat, noi trebuie să votăm această lege. Dar haideți să respectăm legislația.

Domnule Grosu,

Propunerea dumneavoastră.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă președinte,

Propunerile o să le facem, dar eu vreau să revin la un subiect, pentru că noi avem o practică foarte nocivă în Parlamentul acesta. Eu înțeleg că Direcția generală juridică e cumva obedientă conducerii Parlamentului. Noi vrem să înțelegem toți deputații aici în plen, care sunt obiecțiile, pentru că noi la Biroul permanent așa și nu le-am aflat, privind respingerea moțiunii și invitarea domnului ministru al afacerilor externe aici în plen. Simplu.

Eu înțeleg că sunt mulți specialiști în a scrie moțiuni, nouă ni se impută de fiecare dată că nu știm a scrie moțiuni. Să vină cineva și să ne prezinte argumentele de ce această moțiune nu poate fi pusă în discuție?

Vă mulțumesc.

Despre propunerile noastre o să vorbească colegul Litvinenco.

Vreau să vă rog să evităm... Direcția generală juridică sau cineva din specialiștii dumneavoastră de la fracțiune să ne spună de ce moțiunea în cazul ministrului Ciocoi nu poate fi supusă votării?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Comisia juridică, numiri și imunități de comun cu Direcția generală juridică,

Vă rog să aduceți explicațiile respective. Eu am rugat, ceea ce ați menționat dumneavoastră, argumentele dumneavoastră să le remiteți autorilor. Da, inclusiv împreună cu moțiunea.

Dar cine prezintă, domnule Grosu, argumentele dumneavoastră?
(*Voce nedeslușită din sală.*)

Argumentele Comisiei juridice? După ședința plenară a Parlamentului, împreună cu Comisia juridică și cu Direcția generală juridică.

Stimați colegi... (*Voci nedeslușite din sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Biroul Permanent a luat decizia: moțiunea nu este admisă în procedura legislativă.

Stimați colegi,

Mai departe.

Cine prezintă argumentarea, domnule Grosu, pe proiectul nr. 20 din 3 februarie 2020? De fapt, acest proiect nici n-ar trebui să-l supun votului, fiindcă el a fost supus pentru a fi inclus în ordinea de zi pe data de 6 februarie.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vă mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Proiectul acesta nu a fost supus votului în plen. De aia este imperios de a-l supune astăzi, dar înainte de aceasta, două aspecte de procedură pe moțiune. Atât moțiunea simplă, cât și moțiunea de procedură sunt instrumente...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Noi...

Domnul Sergiu Litvinenco:

... sunt instrumente constituționale, prevăzute de Constituție. Nu poate Biroul permanent sau Direcția generală juridică să golească de conținut prevederile constituționale. Moțiunile se includ în agenda Parlamentului, se dezbate, se supun votului. Dacă nu se susține, nu se susține. Dacă se susține, înseamnă că ele produc efectele corespunzătoare. Dar este inadmisibil ca o majoritate parlamentară să golească de conținut prevederi constituționale.

Acum la ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Îmi pare rău, dar nu avem o majoritate parlamentară. Da, vă rog, la ordinea de zi.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Aveți aproape constituțională.

Stimați colegi,

Eu vreau să propun includerea în agenda ședinței Parlamentului de astăzi a proiectului cu nr. 20 din 3 februarie 2020. Este un proiect care derivă din avizul Comisiei de la Veneția, care a fost oferit Republicii Moldova pe data de 20 ianuarie anul curent. Este vorba de modalitatea de selectare a componenței Consiliului Superior al Magistraturii.

Comisia de la Veneția a spus tranșant: există o problemă în procedura care este stipulată la momentul de față în lege, și anume faptul că politicienii selectează membrii CSM-ului. Având în vedere că guvernarea este susținută de o majoritate parlamentară, există riscul ca și membrii CSM-ului, delegați de către Parlament, să fie controlați de o majoritate parlamentară, fapt care este inadmisibil din perspectiva rolului CSM de garant al independenței sistemului judecătoresc, mai ales.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aveți un minut tot timpul la dispoziție pentru argumentare. Zece secunde.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Profitând de faptul că noi în jumătate de oră ne vedem cu Comisia de la Veneția, cu experții Comisiei de la Veneția, vă rog să susțineți. Și aceasta va fi un indicator că guvernarea actuală ține cont de recomandările Comisiei de la Veneția, dar nu le aruncă la coșul de gunoi. Vă rog să supuneți votului și să susțineți includerea în agendă a proiectului nr. 20.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am înțeles.

Stimați colegi...

De fapt, nu trebuie să manipulăm cu Comisia de la Veneția.

Stimați colegi,

Supun votului. Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi proiectul nr. 20 din 3 februarie 2020, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Domnul Alexandru Slusari:

Așa «на глазок» nu merge.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți să numărăm. Dar nu ne temem.

Voce din sală:

Ați pierdut deja Parlamentul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Prea devreme vă bucurați, singuri nu știți de ce. Mâine-poimâine, vom constitui o majoritate în comun cu dumneavoastră. Și atunci ce o să ziceți?

Sectorul nr. 1.

N u m ă r ă t o r i i:

– 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Zero. Tare.

Sectorul nr. 2.

N u m ă r ă t o r i i:

– 11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 11.

Sectorul nr. 3.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 20.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 20.

31 din 85. Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Următorul proiect nr. 6. Cine îl argumentează din partea PAS?

Domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Chiar dacă nu-i un subiect în vogă s-ar părea, dar, totuși, vă rugăm să puneți la vot includerea pe ordinea de zi a declarației noastre privind instituirea... constatarea stării de criză de mediu în Republica Moldova. Problema este tot mai urgentă. Aceasta nu înseamnă că nouă nu ne pasă de alte subiecte, dar chiar astăzi în ordinea de zi este pus un următor proiect cu nr. 299, care riscă să agraveze starea de mediu în mai multe localități, câteva sute de localități, ceea ce ține de exploatarea resurselor minerale și a apelor subterane. De aceea, vă rugăm să puneți la vot includerea în ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi. Frațiunile vor să se expună? Pur și simplu, haideți, să punem la vot.

Doamnă Ivanov,

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Mă surprinde faptul că așa numită „grijă” față de mediu și această alarmare față de mediul înconjurător, este înaintată de către colegii noștri din Parlament de la „PAS”. Cei care, doar în cinci luni de zile, au propus două legi: cele mai catastrofale, cele mai periculoase pentru cetățenii Republicii Moldova și pentru mediu. Aici mă refer la Legea cu privire la importul deșeurilor în Republica Moldova și Legea cu privire la incinerarea deșeurilor.

De când există parlamentarismul... Parlamentul Republicii Moldova nu au fost înregistrate și votate, adică au fost înregistrate, dar nu s-a permis votarea acestor legi, consecințele cărora vor transforma Republica Moldova într-o groapă de deșeurii pentru toată Europa, iar cetățenii și copiii noștri se vor sufoca în emisiile toxice. De aceea dacă, într-adevăr, vă pasă de mediu, deoarece declarația nu soluționează problema, dar dacă, într-adevăr, vă pasă de mediu, solicit respectuos ca să susțineți....

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Supun votului cine este pentru a fi inclus... (*Voci nedeslușite din sală.*)

Cine a fost vizat? (*Rumoare în sală.*)

Cine vrea... fiecare... dreptul la replică câte 3 minute?

Mie mi se pare că n-a fost personal nimeni vizat.

Stimați colegi,

Fracțiunea și domnul Diacov a fost vizat.

Eu dreptul la replică...

Stimați colegi,

Dreptul la replică vă acord după ce votăm ordinea de zi, la fiecare vă dau dreptul la replică.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi inclus în ordinea de zi proiectul nr. 6 din 16 ianuarie 2020, rog să votați.

Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Acestea au fost propunerile care au venit în scris. Alte propuneri în scris nu sunt.

Am oamenii care au abordat... au solicitat la ordinea de zi.

Cei care sunt la ordinea de zi, vă rog, la sfârșit, dacă aveți dreptul la replică sau la altceva, la ordinea de zi, în mod regulamentar, din partea fracțiunii, trebuia să vină în scris. (*Rumoare în sală.*)

Cinci deputați...

Procedură – la sfârșit, după ce aprobăm ordinea de zi. De procedură, la sfârșit, vă acord dreptul la fiecare să vorbiți de procedură.

Acum la ordinea de zi.

Domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Din păcate, s-a creat o tradiție nu prea bună: autorii cer proiectul nr. 8... nr. 5 din ordinea de zi, să-l amânăm, să-l transferăm pentru săptămâna viitoare, din cauza lipsei avizului Guvernului. (*Râsete în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 5 din ordinea de zi de bază, proiectul nr. 8?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cine este pentru această propunere, de fapt, vine din partea autorilor, este dreptul lor, să amânăm pentru săptămâna viitoare?

Cine este pentru, vă rog să votați. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Am să țin cont.

Eu mă învăț, alții nu vor să învețe, eu mă învăț.

Da. Doamnule Golovatiuc,

Mai aveți ceva?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Dar și nr. 9 din ordinea de zi, proiectul nr. 141, la solicitarea autorilor, propun transferarea spre examinare la ședința de mâine.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu este nici o problemă...

Asta a stabilit Biroul permanent că-i pentru astăzi?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru 21.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Guvernul a venit cu asemenea solicitare?

Nr. 9 din ordinea de zi de bază, proiectul nr. 141. Eu scriu pentru 21.

Ne-am înțeles.

Domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Din partea comisiei, solicităm includerea în ordinea de zi de astăzi a examinării proiectului nr. 25 din 5 februarie 2020, ceea ce ține de siguranța produselor alimentare.

Este avizul Guvernului, este raportul comisiei.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Raportul comisiei îl aveți?

Domnul Radu Mudreac:

Avem raportul comisiei, avem avizul...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Încă o dată, nr. 25?

Domnul Radu Mudreac:

Proiectul nr. 25 din 5 februarie 2020. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Mudreac,

Vă rog să dați o claritate despre acest proiect. Din partea cui este venit, ce este?

Domnule Mudreac,

Vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

Acest proiect prevede reglementarea termenului de valabilitate... a produselor alimentare la importul și includerea în Republica Moldova. De

aceea este solicitarea comisiei de a fi inclus în ordinea de zi, pentru că sunt careva neclarități în acest proiect, care intră în vigoare pe data de 22 și este o necesitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Clar.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi... ca să ținem cont, este și avizul Guvernului, este și raportul comisiei.

Cine este pentru a fi inclus proiectul nr. 25 din 5 februarie 2020 pentru ședința de astăzi, rog să votați.

Majoritatea voturilor. Proiectul... (*Rumoare în sală.*)

Haideți să numărăm, haideți să numărăm.

Vă rog, sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

Sectorul nr. 2,

Vă rog să votați încă o dată pentru includerea în ordinea de zi a proiectului nr. 25.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 28. (*Gălăgie în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Proiectul...

Sectorul...

Voce din sală:

Numărați responsabil.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Odnostalco,

Vă rog să numărați încă o dată sectorul nr. 2.

Stimați colegi din sectorul nr. 2,

Vă rog să fiți foarte atenți.

Se supune votului pentru includerea în ordinea de zi a ședinței de astăzi a proiectului nr. 25 din 5 februarie 2020, propus de Comisia agricultură.

Cine este pentru a fi inclus, sectorul nr. 2, vă rog să votați.

Vă rog să numărați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 26.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 26. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să numărați și prezidiul.

Proiectul este inclus în ordinea de zi.

Mergem mai departe.

Cu 51...

Sectorul nr. 3,

V-am întrebat.

Sectorul nr. 3,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 1.

Cu 52 de voturi, proiectul este inclus în ordinea de zi. (*Voce nedeslușită din sală.*) (*Râsete în sală.*)

Cine mai are la ordinea de zi, vă rog?

Domnule Vreamea,

Din partea comisiei?

Domnul Igor Vreamea:

Da, da, din partea comisiei.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Igor Vreamea:

Propunem excluderea din ordinea de zi pentru ziua de astăzi a proiectului nr. 301, sub nr. 4 în ordinea de zi, pentru o altă dată, fiindcă nu este raportul comisiei și noi am decis, în comisie, suplimentar să examinăm acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu atât mai mult, dacă nu este raportul comisiei, proiectul este amânat pentru...

Îl solicitați pentru săptămâna viitoare?

Domnul Igor Vredea:

Nu, nu, nu.

De exclus când o să fie, că avem suplimentar de muncit la acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, la subiect.

Doamna Gherman.

Doamna Doina Gherman:

Microfonul, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Gherman,

Vă rog.

Doamna Doina Gherman:

Da. Vă mulțumesc.

După mine, în condiții absolut neclare, acest proiect de lege deja a doua oară este amânat de pe ordinea de zi. Încă în data de 13–14 februarie, Biroul permanent a decis să-l includă în ordinea de zi.

La solicitarea domnului Bolea, a fost amânat. A fost amânat pentru astăzi. Acum, iarăși, se cere amânarea lui. Deci este evident că acest proiect de lege este blocat și este blocat la solicitarea președintelui Comisiei juridice.

În condițiile în care este deja înregistrat un amendament încă pe data de 10 februarie și acest amendament conține integral textul, cu modificările și ajustările necesare, venite de la Ministerul Justiției și, mai mult decât atât, au fost deja organizate și dezbateri, și audieri publice pe marginea acestui proiect încă în data de 22 octombrie 2019.

Respectiv, noi nu înțelegem care este motivația amânării acestui proiect sau ni se creează impresia că astfel de acțiuni, de fapt, blochează acest proiect și încercați să încurajați și să susțineți infrafracțiunile motivate de ură și negare a holocaustului, care, de fapt, sunt la baza conceptului acestui proiect.

Eu vă rog foarte mult să includem acest proiect de lege pe ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Propunerea Comisiei juridice, numiri și imunități a fost de a fi exclus de pe ordinea de zi pentru aceste 2 săptămâni.

Cine este pentru a exclude acest proiect nr. 301 din 1 iulie 2016 din ordinea de zi, rog să votați.

Excluderea de pe ordinea de zi.

Majoritatea voturilor.

La ordinea de zi dacă mai este...

Mai sunt.

Strict la ordinea de zi, vă rog.

Domnul Jizdan.

Domnul Alexandru Jizdan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Solicit respectuos transferul subiectului nr. 3 pe ordinea de zi, proiectul nr. 42 din 16 aprilie 2019, din motivul lipsei raportului comisiei.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Lipsa raportului presupune că noi nu putem să-l examinăm în ședința în plen. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Câte unul, vă rog să nu...

Domnule Grosu,

Eu văd cui să-i ofer, dumneavoastră sau domnului Litvinenco? Unul vorbește din partea fracțiunii.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Stimați cetățeni,

Este vorba de proiectul de lege care anulează așa-numita lege de vindere a cetățeniei Republicii Moldova. Astăzi este data de 20 februarie, este ultima zi când este valabil încă moratoriul la implementarea acestei legi. Asta înseamnă că dacă astăzi nu se votează acest proiect de lege, înseamnă că de

măine această lege reintră în vigoare și cetățenia Republicii Moldova este din nou de vânzare.

Vă rog foarte mult și am înțeles că și Prim-ministrul Chicu a spus că este nevoie de cel puțin de a amâna implementarea acestei legi, adică de a extinde moratoriul care a fost instituit încă în luna august.

Eu vreau explicații din partea domnului Jizdan, care este soluția voastră? Deci repunem în vigoare legea de vânzare a cetățeniei Republicii Moldova?

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule președinte Jizdan,

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Stimați colegi,

Dacă noi toți am utiliza terminologia prevăzută de actele normative, nu ar suna atât de drastic. Limbajul pe care îl utilizați dumneavoastră, desigur că isterizează societatea.

Până la urmă, eu nu vreau să apăr legea asta sau să-i fac avocatură acum, dar o să comentez un pic terminologia dumneavoastră.

Înainte de a acorda cetățenia cuiva, acești cetățeni sunt verificați pe toate bazele de date existente. Bazele de date ale Interpolului, Europolului, locale, internaționale. Nu vinde nimeni astăzi cetățenii. Până la urmă, dacă decide cineva să i se acorde cetățenia cuiva sau nu, statul se asigură că acest cetățean nu este în conflict cu legea. Unu la mână.

Argumentarea mea a fost că nu avem raportul comisiei. În cel mai scurt timp acest proiect va trece prin comisie. Vă înțeleg, nu a fost nimic intenționat. Acum eu nu știu ce să vă spun.

Vă spun că noi vom examina, doamnă Președinte, în cel mai scurt timp acest proiect și o să venim cu...

Doamna Zinaida Greceanî:

Pentru săptămâna viitoare...

Domnul Alexandru Jizdan:

Pentru săptămâna viitoare noi o să venim cu acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

La propunerea... *(Voci nedeslușite din sală.)*

Autorilor le-am oferit cuvântul...

Eu am rugat din partea fracțiunilor...

Pauza o să o facem la 13:00.

Stimați colegi,

Eu cred că nu este absolut nimic grav dacă comisia se întrunește săptămâna aceasta și săptămâna viitoare îl propune pentru examinare în ședința în plen. Așa este?

Supun votului, cine este... ca proiectul nr. 42 din 16 aprilie 2019 să fie examinat săptămâna viitoare, rog să votați. Pentru săptămâna viitoare.

Mulțumesc. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Stimați colegi,

La ordinea de zi, mai sunt? La ordinea de zi.

Dreptul la replică, domnul Diacov.

Domnule Diacov,

Dreptul la replică.

Domnul Dumitru Diacov:

Este un proverb, doamnă Președinte, că: „Bate fierul când îi cald, dar nu când se răcește.”

Eu câteodată îmi fac impresia că nu s-a întâmplat nimic. Socialiștii cu ACUM, DA, PAS toți împreună guvernează, iese fum. Adică dați cuvântul, atunci când, mă rog... când socotiți de cuviință.

Eu îl rog pe domnul Slusari, când vorbește să se mai gândească și când pronunță un nume, tot să vină cu argumente. Ne-ați deprins deja cu treaba asta, că vorbiți tot ce vă trăsnește în cap. Aici e Parlament și trebuie să veniți cu argumente.

Dar în caz de ceva, doamnă Președinte, eu mă adresez cu rugămintea să cumpărați niște căști de siguranță. Când îi dați cuvântul domnului Slusari și el vine cu fel de fel... noi punem căștile și atunci lasă să vorbească jumătate de oră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

De fapt, noi suntem la examinarea ordinii de zi.

Vă întreb încă o dată, ridicați mâna, că sunteți toți cu microfoanele conectate, asta după ce aprobăm ordinea de zi.

La ordinea de zi, cineva mai este... mai are?

Regulamentul – pe urmă, după ce aprobăm ordinea de zi, discutăm despre Regulament.

Stimați colegi,

Cu modificările, propunerile care au fost votate în plenul Parlamentului, **supun votului suplimentul la ordinea de zi a ședințelor în plen ale Parlamentului din 20–28 februarie, precum și aprobarea ordinii de zi în întregime.**

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor. Ordinea de zi este aprobată.

Acum vă ofer câte un minut la toți cei care au vrut să facă careva declarații.

Domnule Batrîncea,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

În această sală este prezent un grup de medici, și anume angajați ai sistemului medical, participanți la cursul de instruire „Managementul strategic”, organizat de Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.

Este vorba de medicii din raioanele Cahul, Fălești, alte raioane, inclusiv municipiul Chișinău. Sunt șefi de direcție responsabili pentru sănătate din cadrul mai mult ministere, îi salutăm în sală.

Dumneavoastră ați participat la o fază mai activă aici în Parlament, mai fierbinte, dar noi vă salutăm în plenul Parlamentului și vă mulțumim pentru munca pe care o faceți. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă mulțumim, din partea întregului Parlament.

Nu vă uitați, la noi discuțiile sunt foarte aprinse în Parlament, dar când ajungem la doctori, tot la dumneavoastră ne rugăm.

De aceea, vă mulțumesc că aveți grijă de sănătatea cetățenilor și a noastră în întregime.

Mulțumesc.

Următoarea... domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Un anunț. În conformitate cu prevederile... *(Râsete în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Da. Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

În conformitate cu prevederile articolului 4 alineatul (7) din Regulamentul Parlamentului, vă anunțăm că următorii deputați în Parlament s-au retras din Frațiunea Partidului Democrat: Andrian Candu, Serghei Sîrbu, Vladimir Cebotari, Corneliu Padnevici, Eleonora Graur, Grigore Repeșciuc.

Totodată, vă aducem la cunoștință că în conformitate cu procesul-verbal nr. 1 din 20 februarie 2020 și în temeiul articolului 4 alineatul (3¹) din Regulamentul Parlamentului, deputații: Andrian Candu, Serghei Sîrbu, Vladimir Cebotari, Corneliu Padnevici, Eleonora Graur, Grigore Repeșciuc au decis constituirea Grupului parlamentar „PRO MOLDOVA”.

Totodată, (*aplauze*) acest grup de deputați au decis să fie ales ca conducător al Grupului parlamentar „PRO MOLDOVA” domnul deputat Andrian Candu, iar secretar – Serghei Sîrbu.

Procesul-verbal va fi transmis Secretariatului în modul convenit.

Rugăm înregistrarea.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am luat act. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Diacov,

Da, vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Ca să fie la temă. Ședința fracțiunii, de astăzi-dimineață, a trecut în revistă această listă pe care a anunțat-o domnul Sîrbu. Și sigur că fracțiunea a votat pentru excluderea colegilor, foștilor colegi deja din fracțiunea parlamentară și le dă undă verde să „plutească pe valurile turbure ale politicii moldovenești”.

Mie îmi pare rău că domnul Sîrbu în ecuația asta nu s-a ales cu o funcție mai mare, dar dacă o să slujească (*aplauze*) poate... poate s-a primi ceva. Și restul – succese, stimați colegi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Haideți nu vă dați replică la replică, domnule Sîrbu.

Următorul anunț – domnul Plîngău Dinu.

Domnul Dinu Plîngău:

Doamnă Președinte,

Îmi pare foarte rău că în ultima perioadă se încalcă nu doar... se violează, practic, Regulamentul Parlamentului, dar s-a violat și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Pentru că la început ba avizul la moțiunea simplă era pozitiv, ba, peste noapte, s-au răsturnat lucrurile și deja nu mai înțelege nimeni, după ce reguli aici activăm noi cu toții?

Și vă aduc aminte, doamnă Președinte și celor care stau acolo, că încă doi deputați de la democrați o să iasă și s-a terminat cu Alianța voastră. Și, haideți să respectăm...

Doamna Zinaida Greceanî:

Și o să fie a voastră...

Domnul Dinu Plîngău:

... totuși, Regulamentul Parlamentului și să respectăm opoziția. Și în conformitate cu Regulamentul Parlamentului, noi solicităm să vină ministrul afacerilor externe, să fie audiat, așa cum prevede Constituția și Regulamentul Parlamentului, aici în plen. Să dea explicații foarte clare, dacă integrarea europeană mai este o prioritate pentru Republica Moldova, dacă diferendul transnistrean îi așa cum îl vede Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau domnul ministru cumva are o altă poziție pe...?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Trei secunde.

Vă rog.

Domnul Dinu Plîngău:

În contextul faptului că s-au încălcat mai multe prevederi din Regulamentul Parlamentului, Frațiunea „Platforma DA” cere o pauză de 30 de minute. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Este dreptul... Este dreptul... (*Rumoare în sală.*) Este dreptul fracțiunii, dar până la pauză, până voi oferi pauză, ca după pauză să ne întoarcem deja să muncim, dar până atunci haideți să le dăm voie la colegi fiecare să se expună.

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Președinte,

Eu, în contextul la ceea ce a spus Dinu Plîngău, o să pornesc de la premisa că noi trebuie să respectăm Regulamentul Parlamentului, dar și Constituția Republicii Moldova în ceea ce privește dezbaterile moțiunilor simple și nu numai. Vedem că se încalcă deja repetat acest Regulament.

Și vreau să vă aduc la cunoștință, în contextul când dumneavoastră o să continuați încălcarea Regulamentului, noi vom bloca tribuna Parlamentului până nu veți reveni în normalitate.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

V-am auzit.

Următorul – domnul Grosu Igor.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă Președinte,

Dumneavoastră cu întârziere de jumătate de oră mi-ați dat... eu mi-am epuizat...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mai bine...

Domnul Igor Grosu:

... strigând aici.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... mai târziu decât niciodată.

Domnul Igor Grosu:

Nu, asta repetă regula deja.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Tot?

Domnul Igor Grosu:

Eu v-am spus că Ciocoi e în Parlament. Asta era rugămintea.

Pot s-o mai repet o dată.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnul Năstase Vasile.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

Am cerut și eu cuvântul atunci, după ce a vorbit domnul Batrîncea, pentru că sunt autor al proiectului privind Declarația cu dosarele politice. Dar am să vă rog, totuși, pe dumneavoastră și pe ceilalți colegi să nu lăsăm această problemă fără rezolvare, oamenii așteaptă. Deja la Procuratură există această inițiativă, dar noi trebuie să dăm un semnal politic.

Este foarte important ca Parlamentul să voteze această declarație. Cu atât mai mult cu cât astăzi la OSCE, iarăși, se va vorbi și Republica Moldova, iarăși, va apărea ca o țară, scuzați-mă, bananieră, în care, după căderea unui regim criminal, oamenii care au avut de suferit atunci, iată că trebuie să umble acum să-și arate nevinovăția prin instanțele de judecată, pe la Procuratură și pe nu știu unde.

Este bună inițiativa domnului Stoianoglo, dar noi, ca deputați, ca reprezentanți ai oamenilor, trebuie neapărat să...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Practic, absolut sunt de acord cu dumneavoastră. De aceea, vă rog să mai munciți împreună în așa mod ca toți, 100% din toți deputații să voteze declarația respectivă.

Domnule Diacov,

Exact dumneavoastră v-a venit rândul.

Domnule Diacov,

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamnă Președinte,

Eu din cauza emoțiilor am uitat să adaug că tot astăzi la ședința fracțiunii doamna Rotundu Svetlana a fost aleasă vicepreședinte al fracțiunii, în locul domnului Cebotari, și domnul Vremea a fost ales secretar al fracțiunii și membru al Biroului permanent.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am luat act.

Mulțumesc.

Domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Спасибо.

Господин Батрынча,

В отношении заявленного вами о том, что вы в очередной раз отложили рассмотрение декларации о политических делах с конкретизацией того, что Прокуратура обратила внимание на эти моменты. И было сказано, по-моему, прокурором генеральным о том, что порядка 38 дел на сегодняшний день находится в списке так называемых политических. Хотелось бы понимать позицию вашей фракции: вы ожидаете ревизии этого списка или вы ожидаете другого его переформатирования?

В отношении позиции Фракции «Шор» в части политической декларации о политических делах мы сказали очень четко, ясно и будем придерживаться такой позиции: реформировать нужно не политическими декларациями о так называемых политических делах и кого-то включать в эти списки, а кого-то исключать, а бороться нужно за реформу юстиции настоящую и качественную.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Trebuie să-i ofer dreptul la replică domnului Batrîncea, cu toate că eu nu înțeleg ce are el cu o listă sau cu alta? Chiar nu înțeleg absolut deloc.

Domnule Batrîncea,

Vă rog, dreptul la replică.

Domnul Vlad Batrîncea:

O să economisesc pentru plenul Parlamentului 3 minute.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnul Moțpan.

Domnul Moțpan și mai mulți nu mai sunt înscriși.

Domnul Chiril Moțpan:

Doamnă Președinte,

Mulțumesc.

Foarte succint. Insist, totuși, pe ideea ca în plenul Parlamentului să fie invitat directorul SIS. Pentru că alături de întrebarea care a fost enunțată deja, sunt și multe altele care trebuie să le adresăm domnului director. Vă asigur că avem ce îl întreba.

Și eu știu că dânsul este gata să vină în Parlament. Am discutat la acest subiect, nu văd o problemă.

Vă mulțumesc.

Nu de alta, dar Aeroportul Internațional s-a transformat în subiectul unui de troc între grupuri interesante, dar să zic și alte întrebări.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Pauză pentru 30 de minute.

E 11.50, până la 12.20 – pauză.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog să reveniți la locurile dumneavoastră de muncă. Continuăm ședința.

Numărătorii,

Vă rog să dați prezența în sală a deputaților.

Stimați colegi,

Vă rog să reveniți la locurile dumneavoastră de muncă, să vă numere numărătorii.

Domnule Filip,

O să vă pun absență.

Vă rog, sectorul nr. 1.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 30.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 30.

Sectorul nr. 3? Prezența în sală.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 20.

Doamna Zinaida Greceanîi:

20.

Avem 75 de deputați în sală, putem să continuăm lucrările plenului.

Primul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 242 din 25 octombrie 2019, lectura a doua. Comisia agricultură și industrie alimentară, raportul – domnul Mudreac.

Vă rog, domnule Mudreac, nr. 242 se examinează.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industria alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în ședința plenară din 6 februarie 2020 și prevede aducerea în concordanță a Legii nr. 778/2001 cu Legea nr. 185/2017, precum și îmbunătățirea cadrului juridic ce ține de aspectele activității topografice, geodezice, cartografice și geoinformatică.

În acest scop, se propune modificarea Legii nr. 778/2001 cu privire la geodezie, cartografie și geoinformatică, Legea nr. 160 pentru reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și Legea nr. 254/2016 cu privire la infrastructura informațională de date spațiale.

Obiecțiile de ordin tehnico-legislativ, parvenite din partea Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și propunerile deputatului Mudreac, expuse în amendamentul înregistrat regulamentar, au fost susținute de către comisie și se regăsesc în proiectul de lege redactat, care este parte integrantă a prezentului raport.

Ca urmare a dezbaterilor, Comisia agricultură și industrie alimentară, cu votul majorității membrilor săi, înaintează proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative nr. 242 din 25.10.2019 spre adoptare în a doua lectură, ca lectură finală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Nu aveți întrebări, vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Supun votului adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 242 din 25.10.2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

Numărătorii,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Sectorul nr. 2 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 15.

Dar în sectorul nr. 2 nici 26 de oameni nu sunt.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pe noi calculați-ne.

Cu 51 de voturi proiectul a fost... 15? 15.

Cu 66 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua, care este și finală.

Următorul proiect nr. 255 din 8 noiembrie 2019, de asemenea, lectura a doua.

Domnul Mudreac, președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară. Nr. 255, numărul 2 din ordinea de zi de bază.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de deputatul în Parlament Mudreac, și expune următoarele.

Proiectul de lege supus examinării prevede modificarea Legii nr. 276 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural și a Legii nr. 436 privind administrația publică locală.

Prezentul proiect de lege are drept scop eficientizarea politicilor în domeniul dezvoltării rurale și realizarea obiectivelor Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014–2020.

Proiectul de lege a fost aprobat în prima lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 20 decembrie 2019.

Comisia a examinat propunerile și obiecțiile parvenite regulamentar, iar rezultatele examinării acestuia se regăsesc în tabelul de sinteză și proiectul redactat conform tehnicii legislative, parte integrantă a prezentului raport.

Reieșind din cele expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară, cu votul majorității membrilor săi, propune proiectul de Lege cu numărul de intrare 255 din 8 noiembrie 2019 spre adoptare în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule președinte,

Întrebări nu aveți. Luați loc, vă rog.

Stimați colegi,

Se supune votului adoptarea pentru lectura a doua a proiectului nr. 255 din 8 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 0.

Dar eu insist să renumărați sectorul nr. 2.

Doamna Zinaida Greceanîi:

52 de voturi. Proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Au renumărat colegii dumneavoastră de aici din Prezidiu câți sunt în sectorul nr. 2. Nu uitați de Prezidiu, vă rog.

Renunțăm sectorul nr. 2.

Vă rog, sectorul nr. 2. Este?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26. 26 de voturi.

Stimați colegi,

Proiectul a fost votat în lectura a doua.

(Rumoare în sală.)

Stimați colegi,

Proiectul a fost adoptat în lectura a doua.

Următorul proiect de pe ordinea de zi.

Stimați colegi...

Voce din sală:

... ce sunteți la piață? S-a numărat 20, 26. Nu există o majoritate. Ce vă uitați la mine?

Domnul Vlad Batrîncea:

Apoi aici nu-i piață, nu trebuie de strigat. Dacă nu-i piață. Iată, parlamentar. *(Rumoare în sală.)*

Voce din sală:

Doamnă Președinte,

Dacă continuați așa, noi ieșim din sală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Batrîncea,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi,

Vă rugăm, în primul rând, să păstrați calmul, vă auzim bine. Și dacă vorbim toți concomitent, oricum nimeni nu este mai convingător.

Doi, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, anunțăm pauză de 30 de minute. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

După pauză, ne clarificăm cu procesul de vot.

Pauză – 30 de minute, la solicitarea fracțiunii.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Sper că am revenit cu toții în sală. Deja se vede mai multă lume în sală.

Vă rog să vă ocupați locurile, stimați colegi deputați.

Oricum, eu văd că cvorum avem, de aceea n-o să mai supun votului încă o dată numărarea deputaților.

Dar la insistența dumneavoastră, pot s-o fac.

Numărătorii,

Vă rog.

Sectorul nr. 1,

Câți deputați avem în sală?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 36.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 36.

Sectorul nr. 3,

Câți deputați avem?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 13.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 13.

Cvorum avem. (*Gălăgie în sală.*)

– 14.

75 de voturi avem... 75 de deputați în sală.

Cvorum avem. Putem să începem.

Stimați colegi,

Pe domnul Ulanov l-ați numărat?

37 înseamnă că în sectorul nr. 2.

76 de deputați.

Stimați colegi,

Dat fiind că noi n-am avut un vot foarte clar asupra proiectului de lege... (*rumoare în sală*) n-a fost un vot foarte clar.

Eu...

Stimați colegi, (*Voce nedeslușită din sală.*)

Se propune anularea votului pe subiectul nr. 255 din 8 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați... anularea votului până la pauză.

Votul a fost anulat.

Acum se supune votului pentru lectura a doua proiectul de Lege nr. 255 din 8 noiembrie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 1.

Cu 52 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua, lectură finală.

Stimați colegi,

Se supune examinării proiectul nr. 51 din 13 februarie 2020.

Din partea Guvernului, responsabil – Ministerul Finanțelor.

Vă rog. Prezintă Iurie Filip, vicepreședintele CNPF-ului.

Domnul Iurie Filip – vicepreședinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare:

Da. Mulțumesc.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Proiectul de lege supus atenției dumneavoastră presupune amendarea la mai bine de 14 acte legislative, dar, în esență, ideile principale se reduc la următoarele: cea mai importantă și, în viziunea noastră, chiar și cea mai necesară este ideea de a limita costurile la creditele oferite de organizațiile de creditare atât bancare, cât și cele nebancare, care se oferă pe un termen mai mic de 2 ani sau până la 2 ani mai exact, limitarea acestor costuri la valoarea inițială a creditului. Cu alte cuvinte, beneficiarii de aceste credite vor fi pasibili să plătească către organizația de creditare, pe lângă corpul creditului, încă o sumă nu mai mare decât valoarea creditului inițial.

O altă prevedere care, într-un fel, completează cea precedentă este că pentru organizațiile de creditare li se interzice semnarea unor noi contracte de credit cu același debitor, dacă debitorul a intrat în incapacitate de plată sau în întârziere de plată mai bine de 30 de zile... se interzice să semneze cu același client credit nou pentru a evita majorarea exponențială a datoriilor clienților și intrarea în supraîndatorare.

Un alt set de propuneri ține de reglementarea formării surselor de finanțare a organizațiilor de creditare nonbancară, și anume pe lângă capacitatea acestor organizații de a obține resurse financiare de la societățile financiare, cum ar fi: bănci, societăți de asigurare sau alte organizații de creditare nonbancară atât naționale, cât și din afara țării, proiectul de lege propune noțiunea de „împrumut subordonat” care poate fi acordat către organizația de creditare nonbancară de către fondatorii acestei organizații sau de beneficiarii efectivi, cu condiția că acest împrumut subordonat poate

fi oferit pe un termen nu mai mic de 3 ani de zile și la o valoare nu mai mică de 600 de mii de lei. Aceste propuneri urmăresc scopul de a limita posibilitatea acestor instituții de a atrage resurse financiare de la publicul larg și, astfel, de a presta servicii de cvazi-depozitare. Acesta este un principiu fundamental pe care se bazează toată politica de reglementare a activității acestor organizații.

Totodată, prin proiectul dat de lege, se propune de a obliga organizațiile de creditare nebanară, similar cum este în sectorul bancar, să raporteze informația deținută cu privire la creditele acordate către cel puțin un birou al istoriilor de credit.

Pentru informare: actualmente, în Moldova activează 3 birouri ale istoriilor de credit licențiate și pentru a evita necesitatea consumatorilor de informații de acest gen să se conecteze la toate 3 birouri, proiectul propune ca să fie instituită obligativitatea de schimb de informații între aceste birouri, astfel ca potențialul consumator de informații, contactând un singur birou, obține informația totală despre potențialul debitor, despre capacitățile lui sau îndatorarea lui cu împrumuturi și credite.

Și, în final, pentru ca aceste condiții să aibă șansa de a fi implementate, ca organizațiile de creditare bancară să fie motivate să respecte această legislație, proiectul de lege propune un amplu capitol de instituire a sancțiunilor și amenzilor pentru încălcarea acestor prevederi, atât care se aplică în calitate de amenzi contravenționale către managementul companiilor, cât și față de însăși societatea, în cazul încălcării legislației, în valoare de până la 10% din venitul operațional constatat, dar la o valoare nu mai mică de 10 mii de lei.

Acestea sunt cele mai importante și, practic, obiectivele de bază ale acestui proiect de lege. Celelalte propuneri țin mai mult de tehnica legislativă, vin să modernizeze terminologia în mai multe acte legislative și s-o aducă în conformitate cu Legea nr. 1, care a fost votată în 2018, cu privire la funcționarea organizațiilor de creditare nebanară.

Acestea fiind spuse, solicit susținerea dumneavoastră a acestui proiect de lege care... îndrăznesc să afirm, este unul extrem de necesar și mult așteptat atât de actorii din piață, cât și de consumatorii acestor servicii care, în ultimii ani, au cunoscut o dinamică foarte... foarte accentuată de dezvoltare a serviciilor de creditare nebanară.

Mulțumesc.

Și sunt gata să răspund la întrebări.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim, domnule raportor.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Litvinenco.

Aveți întrebare la subiect?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Nu la subiect, eu... anterior am vrut să mă expun...

Îmi cer scuze, vreau să fac un anunț. Noi am avut o întrevvedere oficială cu membrii Comisiei de la Veneția, programată din timp. Vreau să anunț și pentru dumneavoastră...

Doamna Zinaida Greceanî:

Haideți, după examinarea subiectului, faceți anunțul respectiv. Bine?
(*Voci nedeslușite din sală.*)

Discutați cu colegii...

Noi examinăm acum...

Stimați colegi,

Noi suntem la examinarea subiectului nr. 51. Cine are întrebări la subiectul nr. 51, vă rog...

Domnule Carp,

La nr. 51?

Da. Domnul Carp – prima întrebare.

Domnul Lilian Carp:

Sunt câteva, în general, întrebări la acest subiect în ceea ce privește activitatea fundațiilor sau, cum spunem noi de credit... organizațiilor de credite nebancale.

Marea problemă există că aceste organizații în linii generale nu au o bază de date, chiar dacă ele acționează diferit, deci nu au o bază de date a celor care iau creditul și... credit, da. Și astfel se poate întâmpla că o persoană care intră în impas, este nevoită să meargă de la o instituție la alta nebancale pentru a lua acest credit.

Apare acum întrebarea dacă noi... principala modificare ar fi bine ca să existe un registru comun al acestor instituții, care să aibă acces pentru a evita în linii generale creditarea persoanelor multiplu, așa să-i spunem, în condițiile când ei au un istoric de... să spunem, de rău-platnici. Fiindcă se întâmplă că, din păcate, omul aleargă de la o organizație la alta, instituție la alta, ia un credit, se duce la următoarea să-l acopere pe celălalt și tot așa mai departe, și astfel el se îndatorează, ajunge în situația când nici nu mai poate întoarce aceste credite. Deci noi... Care sunt acțiunile concrete?

Eu încerc... m-am uitat și la articolul 20, dar m-am uitat și la articolul 13 alineatul (2), în care se propune, adică în linii generale, oferirea de anumite informații. Ce se are în vedere, crearea acestui registru comun sau cum?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Iurie Filip:

Deci... Da, mulțumesc.

Sper că am înțeles corect întrebarea dumneavoastră. Deci asta am vrut să accentuez atunci când am atras atenția că noi propunem, similar ca în sectorul bancar, ca toate OCN-urile să se conecteze la măcar un birou al istoriilor de credit.

Biroul istoriilor de credit, deci se ia organizația care stochează și creează baza de date cu privire la toate creditele care se acordă persoanelor, atât cetățenilor persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice. Deci obligativitatea aceasta, atunci când va intra în funcționare, va permite ca birourile istoriilor de credit să creeze această bază de date cu privire la toate împrumuturile, toate creditele de care beneficiază persoanele din țara noastră.

Și a doua prevedere este faptul că birourile urmează să facă schimb între ele, astfel se va crea un spațiu informațional comun. Și atunci, ca urmare a acestui fapt, organizațiile de creditare atât bancară, cât și nebanară, în momentul când vor examina potențialul debitor, vor avea capacitatea de a folosi aceste informații de a-i calcula capacitățile lui financiare, bonitatea lui, altfel spus, și în mod conștient să decidă dacă acordă sau nu acestei persoane credit și în ce condiții acordă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Carp?

Domnul Lilian Carp:

Precizare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

O precizare.

Domnul Lilian Carp:

Eu, în linii generale, la asta voiam să mă refer, fiindcă noi am avut în 2018 aici modificarea în plenul Parlamentului. Atunci s-a îmbunătățit puțin, dar nu destul, în ceea ce privește cu acest registru. Și nu s-a mai ajuns până la capăt, fiindcă a avut cineva și interese aici, cu mila lui Dumnezeu.

Dar, noi ajungem în situația când aceste organizații de creditare nebanară... ele în linii generale activează sub altă lege sau reguli după cum lucrează băncile. Băncile sunt mai sigure în liniile lor, ele verifică, fac schimb de date între ele despre istoricul... creditării. Dar aceste organizații

nebankare din păcate nu au și atunci se întâmplă uneori că se creditează persoane care nu au capacitatea.

De aceea asta era și întrebarea, că noi cumva trebuie să conectăm aceste organizații nebankare la registrele... în ceea ce privește de credit și a persoanelor cum... și dacă sunt buni-platnici, rău-platnici, în caz contrar ei ajung să-și ducă și casa sau s-o vândă.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanî:

Următoarea întrebare vine din partea domnului Marian Radu.

Domnul Marian Radu:

Da. Mulțumesc mult.

Stimate domnule autor,

Cer scuze... Am o întrebare referitor la capacitatea CNPF-ului de a... mă rog, de a aplica și a pune în valoare acest proiect de lege, pentru că noi știm că au fost multe probleme, acest sector de microcreditare cumva a fost scăpat de sub control. Și vreau să vă întreb, ce vă face să credeți că CNPF-ul va fi în stare să reglementeze sau să pună în aplicare această lege?

Dar este o lege benefică, clar că pentru consumatori. Dar cum vedeți dumneavoastră capacitatea CNPF-ului de a pune în aplicare această lege?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Iurie Filip:

Legea cu privire la funcționarea organizațiilor de creditare nebankară nr. 1 a intrat în vigoare în octombrie 2018. Anume din acest moment Comisia Națională a intrat în capacitatea nu doar de a monitoriza cum a fost anterior activitatea acestor organizații, dar și de reglementare și supraveghere.

În perioada respectivă noi am reușit să formăm Registrul național al acestor companii, care actualmente include circa 167 de organizații de creditare nebankară, pe lângă cele care înainte erau organizații de microfinanțare s-au adăugat și companiile de leasing.

Totodată, noi am evidențiat și am fixat toți beneficiarii efectivi ai acestor organizații de creditare nebankară, care dețin cel puțin 1% din capitalul acestor companii, astfel că noi acum avem un tablou, după noi, absolut complex cu privire la acest gen de activitate în piața financiară a țării.

Tot acest lucru și situația care... informația pe care o avem la ora actuală, îmi permite mie să afirm că la moment Comisia Națională dispune de suficientă și capacitate, și cantitativ, și calitativ pentru a supraveghea acest sector.

Totodată, vreau să vă atrag atenția că legislația... proiectul de lege pe care l-am prezentat presupune amendarea Legii nr. 202 cu privire la creditul de consum, care funcționează din 2013. Or, conform acestei legi, competența și responsabilitatea de supraveghere a implementării și respectării legii intră și în competența Agenției pentru Protecția Consumatorului.

Deci cu alte cuvinte, comisia nu este singura instituție care se ocupă de aceste probleme care apar în acest sector.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Marian,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Marian Radu:

Da. Mulțumesc.

Eu, în general, am vrut să vă întreb despre tendința pe această piață, pentru că ea a avut parte de o creștere fulminantă. În 2019, cifra de afaceri în întreg sectorul de creditare nebancară a crescut cu 30 la sută și ponderea lor, în piața de creditare, e undeva 24 la sută. Deci de 2 ori mai mult decât 4 ani în urmă.

Dumneavoastră cum vedeți această creștere? Că mi se pare un pic îngrijorător totuși, că oamenii nu pot accesa credite la bănci comerciale și recurg la piața de creditare nebancară care e mai volatilă și mai riscantă.

Cum vedeți dumneavoastră, cum interpretați această tendință?

Mersi.

Domnul Iurie Filip:

Vedeți, ar putea fi un răspuns foarte simplu.

Legea pieței... Legea economiei de piață spune că dacă există cerere, există și ofertă, și viceversa. Nu poate fi o ofertă fără ca să fie cerere. Dar, vizavi de cifra de creștere, pe care ați constatat-o în 2030... în 2019, aici sunt nevoit să vin cu o rectificare. S-a produs poate o confuzie, pur contabilă.

În 2019, Comisia Națională, în rapoartele pe care le-a prezentat publicului larg, pe lângă organizațiile de microfinanțare, a inclus și companiile de leasing. Iată lucrul care a condiționat această diferență de 30% din 2018 și 2019.

În realitate, dacă ne referim strict la situație, creșterea cel puțin în ultimii 4, 5 ani este mai mult sau mai puțin stabilă de circa 10–15 la sută pe an. Și ca să avem o imagine completă, la ora actuală, portofoliul total de creditare a acestor organizații se ridică la peste 9 miliarde de lei, ceea ce

reprezintă mai bine de 18% din totalul portofoliului de creditare pe economia națională.

Dar și mai interesant sau mai relevant este faptul că actualmente la ultima dată de raportare, sectorul are circa 570 de mii de contracte de credit. Și acest lucru vorbește despre faptul că tot mai multă populație sau un număr foarte mare de populație apelează la acest sector.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Grosu Igor.

Domnul Igor Grosu:

Domnule director,

Noi susținem inițiativa ca instituția dumneavoastră pe care o conduceți să monitorizeze și să supravegheze și acest segment. Pentru că, într-adevăr, oamenii tot mai mult apelează la sectorul de microcreditare și sumele vorbesc de la sine.

Cu toate acestea, vreau să revin la întrebarea pe care a adresat-o colegul, la capacitate. Anii precedenți noi am fost martorii când, spre exemplu, în cazul unor companii de asigurări vedeam cum, prin diferite tertipuri, decizii judecătorești mai puțin transparente, erau fie preluate acțiunile unor companii de asigurări, fie erau duse la situații mai de faliment.

Întrebarea de la sine: credeți că o să puteți pe bune să monitorizați și să preîntâmpinați, să semnalati de fiecare dată când vor apărea astfel de fenomene?

Vă mulțumesc.

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc.

Momentul cheie în întrebarea dumneavoastră este prin diferite decizii judecătorești. Or, nici o instituție a statului, în cazul când există decizie judecătorească, nu are capacitatea de a ignora sau a contracara. Și îmi permit să afirm cu toată certitudinea că acele tranzacții dubioase și suspecte, la care v-ați referit, atât care s-au desfășurat în sectorul bancar, dar și în sectorul de asigurări, în absoluta majoritate a cazurilor au avut la bază decizii judecătorești. Lucru care nu permite, inclusiv Comisiei Naționale, cumva să le contracareze sau să le stopeze.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Grosu,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Igor Grosu:

Da.

Doamna Zinaida Greceanî:

Precizare.

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

O precizare. Eu înțeleg că judecătorii adoptă astfel de decizii care ne lasă pe toți mască. Dar pornind de la buna intenție a regulatorului și a dumneavoastră care conduceți această instituție, este foarte simplu, atitudinea civică, puteți ieși în public, puteți să vă spuneți opinia, indiferent cum un judecător adoptă o decizie sau alta.

Pentru că, credeți-mă, eu cu câțiva colegi din Comisia securitate, ieri, audiind un raport, am văzut lucruri fulminante, când cineva fură un milion și 800 de mii de euro și judecătorul îi dă doi ani cu suspendare. Deci eu, totuși, aștept ca CNPF-ul să fie și instituția vocală, care de fiecare dată să spună: atenție, instanța a decis așa, da, decizia este irevocabilă, dar asta a avut niște urmări. Și să veniți cu niște propuneri, unde trebuie noi, Legislativul, să intervenim în legislație pentru... nu știu, a perfecționa cadrul legal.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Munteanu Igor.

Domnul Igor Munteanu:

Stimate domnule director Filip,

Aș vrea să vă întreb: în ultimul an de zile, în 2019, de câte ori a intervenit CNPF-ul pentru ca să înlătore sau să prevină anumite deformații de piață? Pentru că noi știm că organizațiile care sunt reglementate de CNPF adeseori mai sar și peste anumite limite. De exemplu, dobânzile care se plătesc în acest sector au depășit în anumite cazuri sute și mii de procente. Și au fost cetățeni care s-au adresat, mă rog, în căutare de soluții. Unu. Asta e prima întrebare.

Și vreau să vă întreb: dacă nu credeți că este bine ca în acest sector, pe care îl administrați, să fie aplicate și anumite, eu știu, standarde de prudențialitate, pe care BNM-ul le aplică în raport cu băncile comerciale?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Iurie Filip:

Bine. Mulțumesc.

Am zis ceva mai devreme că reglementarea modului de acordare și toate componentele unui credit de consum ține de Legea nr. 202, adoptată încă în 2013. Și conform acestei legi, responsabilitatea de a supraveghea respectarea ei revine Agenției pentru Protecția Consumatorilor, inclusiv ceea ce dumneavoastră v-ați referit, cu privire la modul de calculare și de prezentare a dobânzilor. Or, această lege și nici o altă lege din țara noastră nu plafonează dobânzile la creditele atât bancare, cât și nebancare.

Anume pornind de la acest deziderat, noi în proiectul actual propunem ca la anumit tip de credite, și anume am zis: credite care se acordă pe un termen mai mic de doi ani de zile. Iar noi am constatat, anume și în baza petițiilor, și a analizelor litigiilor care au loc în instanță, că anume la acest tip de credite, care se acordă pe perioadă scurtă, uneori chiar pe câteva săptămâni, așa-numite „payday loans”, pentru... până la salariu, aici apar cele mai mari neînțelegeri și conflicte. Noi venim cu ideea limitării nu a dobânzii, atenționez, noi nu limităm dobânda nici cea nominală, nici cea efectivă, noi limităm costul total, inclusiv: dobânda, penalitățile, comisioanele.

Și am constatat, studiind practicile... că anume acest instrumentariu sau această formulă este mai eficientă și mai ușor de aplicat și de urmărit respectarea ei.

De aceea recunosc, noi în 2019 în privința problemelor legate de dobândă nu am aplicat nici o sancțiune. Singura posibilitate a Comisiei în acest sens este de a atenționa Agenția pentru Protecția Consumatorilor. Nu este în responsabilitatea Comisiei să instrumenteze astfel de probleme, cel puțin la ora actuală, așa cum este legislația.

Cât privește a doua chestiune... Amintiți-mi.

Domnul Igor Munteanu:

Dacă nu este timpul să aplicați anumite standarde de prudențialitate ca în cazul băncilor comerciale?

Domnul Iurie Filip:

Mi-am amintit... mi-am amintit. Este o problemă care demult se discută, vă pot spune poziția mea personală. Consider că sunt două mari diferențe între activitatea de creditare pe care o prestează sectorul bancar și sectorul nonbancar.

Am zis în prezentarea mea că noi insistăm, și asta a fost dintotdeauna principiul de bază de reglementare a activității acestor OCN-uri, ele nu pot fi organizații de depozitare. Deci nu pot fi organizații care atrag finanțe de la publicul larg, lucru care tocmai este esența activității bancare.

Diferența este: instituțiile bancare în principiu sunt instituții intermediare, ele iau bani de la unii și le acordă altora, aceste organizații, cel puțin noi insistăm, și așa e făcută și legislația, activează doar cu capitalul propriu sau eventual atras de la investitori calificați, care își asumă toate riscurile acestui business.

Din aceste considerente nu poate fi aplicată aceeași ideologie de reglementare a activităților, inclusiv sub aspect prudential.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Filip,

Vă mulțumim.

Aveți a doua întrebare?

O precizare.

Domnul Munteanu.

Domnul Igor Munteanu:

Domnule Filip,

Dacă veți face o analiză foarte clară a originii banilor care sunt investiți de către OCN-uri, o să vedeți că jumătate vin din partea băncilor comerciale, care în felul acesta evadează plafoanele stabilite de Banca Națională.

Al doilea lucru pe care am vrut să-l precizez este următorul. În condițiile unei piețe subdezvoltate sub aspect bancar, cred că dumneavoastră, ca reglementator, ar trebui să jucați pentru ambele echipe: și pentru consumatori, și pentru actorii care lucrează pe piață. Lăsând pe seama agenției să apere consumatorii, dumneavoastră lăsați o breșă, de fapt, în protejarea consumatorilor din Republica Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Iurie Filip:

Eu o să-mi permit, totuși, domnule președinte, în primul rând, o rectificare, domnule deputat, vizavi de ponderea capitalului bancar în activele organizațiilor de creditare nebanară. La acest capitol noi avem informație exhaustivă și foarte detaliată. Vă pot aduce la cunoștință că doar 16% din activele cu care operează aceste organizații provin din sectorul bancar, iar în portofoliul de creditare al sectorului bancar această sumă prezintă doar 4% din totalul portofoliului de creditare.

Din punctul nostru de vedere, nu putem vorbi deocamdată de o contagiune a acestor sectoare. Cât privește faptul că noi am lăsat descoperit consumatorul și am lăsat totul pe seama Agenției, chiar mi se pare acest moment deplasat. Pentru că am atras atenția, aceasta rezultă din Legea votată în 2013. Noi, atunci în 2013, am propus ca reglementarea aplicării

acestei legi să revină pe sectorul nostru – Comisiei, iar pe sectorul bancar – Băncii Naționale. Legiuitorul la momentul respectiv a decis să acorde această responsabilitate Agenției pentru Protecția Consumatorului.

Eu, în calitate de oficial, nu comentez această decizie. Dar venind vorba, vă spun că noi am studiat experiența. Și, într-adevăr, în foarte multe cazuri, inclusiv din Europa, cu adevărat această responsabilitate revine instituțiilor care se ocupă de protecția consumatorului.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnule Munteanu,

Mai aveți o întrebare? Nu mai aveți.

Următoarea întrebare – domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Mulțumesc, domnule Filip.

De fapt, n-am să mai repet prima întrebare pe care o aveam, ținea de protecția consumatorului. O să revenim, probabil, în comisie și o să mai discutăm.

A doua întrebare ținea mai mult și de proces. Dacă ne puteți spune despre procesul de consultare a acestei legi... a acestui proiect. Cu ce experți v-ați consultat? Pe cine ați implicat din societatea civilă? Ca să știm cât de mult include proiectul și punctul de vedere... deci alte opinii decât cel al autorului?

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule președinte, domnule vicepreședinte,

Eu v-aș ruga răspunsurile să fie foarte clare și laconice. Dumneavoastră nu știu cum... Ori am să reglementez timpul și am să vă dau două minute și dumneavoastră. (*Voce nedeslușită din sală.*)

108 pentru dânsul?

Da, vă rog, domnule președinte.

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc.

Deci proiectul respectiv a fost elaborat încă în primăvara anului trecut și a fost lansat publicului larg. Au fost antrenați atât experți locali, cât și experți internaționali, în special din partea donatorilor au lucrat la acest proiect. Ca să evidențiez pe cineva, trebuie să recunosc că o mare contribuție

la acest proiect a avut-o Camera Americană de Comerț, care întrunește mai mulți actori de pe această piață, de pe acest serviciu foarte important.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Aveți a doua? Nu mai este a doua întrebare.

Domnule Furculiță,

Aveți o întrebare? Vă rog. Ultima. Îi ultima.

Stimați colegi.

Domnule Litvinenco,

Dacă nu-i la subiect, vă rog să deconectați microfonul. Eu pe urmă am să vă ofer cuvântul.

Domnule președinte,

Luați loc, vă rog.

Rog comisia, domnul Golovatiuc, Comisia economie buget și finanțe.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și raportează următoarele.

Proiectul de lege are drept scop aducerea în concordanță a unor legi care au tangențe cu activitatea organizațiilor de creditare nebancară din Republica Moldova cu prevederile Legii nr. 1/2018, precum și îmbunătățirea cadrului legal aferent activității organizațiilor de creditare nebancară.

Urmează de menționat că cele mai importante modificări țin de fortificarea stabilității financiare a sectorului, promovarea protecției consumatorilor și a practicilor de creditare responsabilă și de a atenua riscurile de îndatorare a persoanelor fizice.

De asemenea, au fost majorate cerințele către capitalul social minim al organizațiilor de creditare nebancară și sumele amenzilor pentru încălcarea legislației privind activitatea organizațiilor de creditare nebancară, inclusiv a fost modificată și destinația amenzilor aplicate de către Comisia Națională a pieței financiare din bugetul comisiei în bugetul de stat.

Comisia economie, buget și finanțe, cu 5 voturi „pro” și 1 vot „abținut”, propune plenului Parlamentului proiectul nominalizat spre examinare.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Stimați colegi,

Se supune votului.

Luați loc, vă rog.

Stimați colegi,

Eu am auzit că comisia a fost în incapacitate de a lua o decizie. **De aceea se propune pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul de Lege sub nr. 51 din 13 februarie 2020.**

Cine este pentru, rog să votați.

Mi se pare că chiar majoritatea voturilor. Prima lectură.

Ne-am pornit, da?

Stimați colegi,

Se propune spre examinare proiectul din ordinea de zi de bază, să revenim că aceasta a fost de bază, **proiectul nr. 224 din 4 iulie 2018, lectura a doua, Comisia economie, buget și finanțe.**

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, la tribuna centrală.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și raportează următoarele.

Propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind în proiectul de lege redactat, care sunt părți integrante ale raportului comisiei.

Urmează de menționat că Comisia economie, buget și finanțe a acceptat modificarea și completarea proiectului de lege cu reglementări ce țin de:

a) ajustarea mai exactă a textului proiectului de lege la normele Directivei 2007/36 a Comisiei Europene;

b) conformarea la normele altor acte legislative, amendate și intrate în vigoare după aprobarea proiectului de lege în prima lectură;

c) modificarea termenului de intrare în vigoare a proiectului de lege și măsurile de punere în aplicare a legii, și anume s-a stabilit intrarea în vigoare a legii la 1 ianuarie 2021. Și tot până la data respectivă societățile pe acțiuni urmează să-și aducă statutele lor în conformitate cu prevederile noi, stabilite de lege;

d) unele precizări de ordin tehnico-juridic și de rigoare redacțională etc.

În contextul modificărilor acceptate, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de lege redactat în a doua lectură în plen.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Întrebări nu aveți. Amendamente careva, care n-au fost acceptate, nu sunt.

Domnule Marian,

Ați avut un amendament? Domnul... dacă n-ați avut amendament...

Luați loc, vă rog, domnule președinte.

Stimați colegi,

Se supune votului, pentru a fi adoptat în lectura a doua, proiectul nr. 224 din 4 iulie 2018.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele. Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 1.

Cu 52 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua, finală.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 85 din 20 iunie 2019, de asemenea, lectura a doua.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală pentru lectura a doua și informează plenul Parlamentului despre următoarele.

Urmare a aprobării proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală în lectura întâi, în adresa comisiei au parvenit un șir de propuneri și obiecții asupra proiectului din partea societății civile, partenerilor de dezvoltare și din partea instituțiilor vizate.

Suplimentar, informăm că, în cadrul comisiei, au fost organizate audieri publice asupra proiectului de Lege nr. 85 din 20 iunie 2019, cu participarea reprezentanților instituțiilor publice și ai societății civile.

Toate propunerile și obiecțiile expuse asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală au fost examinate de către comisie, iar rezultatul examinării lor este reflectat în tabela de sinteză, parte integrantă a prezentului raport.

Proiectul de lege a fost redactat în corespundere cu propunerile acceptate și este prezentat în anexa la prezentul raport.

În contextul celor expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală în lectura a doua și lectură finală.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Întrebări nu aveți.

Luați loc, vă rog, domnule președinte.

Stimați colegi,

Se supune votului adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 85 din 20 iunie 2019.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 29.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 29.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 18.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 18.

Cu 72 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Următorul proiect de pe ordinea de zi este proiectul nr. 265 din 14 noiembrie 2019.

Din partea autorului – domnul Bîtca Vasile.

Stimați colegi,

Până domnul Bîtca vine la tribuna centrală, vreau să salut... în sală avem studenții de la Facultatea FRIȘPA a Universității de Stat, în frunte cu conducătorul... cu decanul facultății, de aceea salutăm prezența lor în sală.
(*Aplauze.*)

Domnul Vasile Bîtca:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Vă propun spre examinare proiectul de lege care este elaborat în necesitatea ajustării dispozițiilor Legii nr. 457/2003 privind aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale

și raionale la prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

În contextul corelării dispozițiilor normative privind condițiile de alegere a viceprimarilor, cât și atribuțiile secretarului consiliului referitor la organizarea și desfășurarea ședințelor consiliului, este de menționat că normele statuate în Legea precitată nr. 457 fac referință la unele articole din Legea nr. 123/2003 privind administrația publică locală care deja este abrogată prin Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

În context, propunerea prevăzută la punctul 1 din proiectul de lege expune redacția ajustată la prevederile articolului 26 alineatul (4) din Legea nr. 436 privind administrația publică locală, unde este stipulat că în funcția de viceprimar poate fi aleasă orice persoană, inclusiv din rândul consilierilor.

Actualmente, normele punctului 5 din anexa la Legea nr. 457 supusă modificării stabilește că, după validarea mandatului primarului, consiliul sătesc (comunal), orașenesc (municipal) alege din rândurile consilierilor viceprimarul sau viceprimarii.

La punctul 2 din proiectul de lege se modifică punctul 26 litera g) din Legea nr. 457/2003, unde se face referință la articolul 25 „Limitarea dreptului de vot” din Legea nr. 123/2003 care se substituie cu articolul 21 „Limitarea dreptului de vot” din Legea nr. 436/2006.

La punctul 3 din proiectul de lege, se modifică punctul 28 din Legea nr. 457/2003, unde se face referință la articolul 20 „Convocarea consiliului local” din Legea nr. 123/2003 privind administrația publică locală ce se substituie cu condițiile Legii privind administrația publică locală, unde deja e prevăzut, pe articole aparte, convocarea consiliului local, convocarea consiliului raional, convocarea consiliului municipal Chișinău și convocarea consiliului municipal Bălți.

La punctul 4 cu privire la proiectul respectiv, menționez că Parlamentul Republicii Moldova, la data de 19 iulie 2018, a adoptat Codul administrativ, prin care, conform articolului 257 alineatul (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, a fost abrogată Legea nr. 190/1994 cu privire la petiționare.

Reieșind din cele expuse, s-a determinat necesitatea elaborării prezentului proiect de lege.

Și rog susținerea dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bîțca,

Aveți, ca autor, întrebări la autor.

Doamnă Roșca Veronica,

Vă rog.

Domnul Vasile Bîtca:

Vă ascult, doamnă deputat.

Doamna Veronica Roșca:

Domnule autor,

Fiind și președinte al Comisiei administrației publice, ținând cont de faptul că Legea nr. 457/2003 e depășită, fiind abrogată în esență, fiindcă procedura de activitate a consiliilor raionale și consiliilor locale este reglementată suficient și explicit de Legea nr. 436 ce ține de APL, totodată acest Regulament-cadru nu conține nimic ce ține de caracterul public al ședințelor consiliului raional și local, iar la nivel local se adoptă într-o veselie regulamente contradictorii, abuzive, ce țin de caracterul public al ședințelor.

Astfel, care e opinia dumneavoastră, în calitate de președinte al Comisiei administrației publice, de a abroga, în genere, această lege?

Mersi.

Domnul Vasile Bîtca:

Doamnă deputat,

Mulțumesc pentru întrebare.

Să știți că în comisie, de fapt, n-ați ridicat această întrebare, noi ne-am expus pe acest subiect și, de fapt, noi astăzi ajustăm, practic, Legea nr. 457 la Legea nr. 436.

Da, într-adevăr, consiliile de toate nivelele din administrația publică locală interpretează, câteodată, eronat această lege sau nu la subiect, însă ele ar trebui normal și legal să fie notificate de către cancelariile de stat și să nu admită asemenea încălcări.

Părerea mea că această lege este una binevenită pentru administrația publică locală, ca să nu dăm motiv de interpretare mai amplu administrațiilor publice locale să interpreteze Legea nr. 436, fără a avea un Regulament-cadru care stipulează concret activitățile și ceea ce... cum trebuie să se comporte consiliile de toate nivelele într-un caz sau altul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Doamnă Roșca,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, doamnă Roșca, a doua întrebare.

Doamna Veronica Roșca:

Da. Mă interesează dacă intenționați să completați această lege cu aspect ce ține de caracterul public al ședințelor și obligativitatea de a transmite în timp real ședințele consiliului raional și local?

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, vă rog.

Domnul Vasile Bîtca:

La moment, proiectul de lege nu prevede acest aspect, dar dacă veniți adăugător cu o suplimentare, cu un amendament, pentru lectura a doua, vom fi gata să discutăm sau chiar să veniți cu o propunere adăugătoare să intervenim...

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Eu la fel mă uitam peste această Lege nr. 457. După mine, nu știu dacă ea este relevantă din punct de vedere al autonomiei locale, al principiilor autonomiei locale. Deci în lege se conțin, în mare parte, reguli de procedură. Regulile de procedură, de obicei, le stabilesc acele instituții care reglementează sau au sarcina, conform legii, de a reglementa aceste reguli de procedură.

În mod normal, trebuie să existe Regulamentul de organizare și funcționare a consiliilor, fie local, fie raional, care să-și stabilească regulile de procedură. Adică nu știu de ce Parlamentul trebuie să intervină și să reglementeze sau să dea cu statut de cadru. Cadrul, până la urmă, asta înseamnă model, deci tu poți deroga, poți adăuga, poți... dimpotrivă, exclude anumite norme...

Domnul Vasile Bîtca:

Dar nu devia de la...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Bine, discutabil.

De exemplu, Hotărârea... Hotărârile alea de Guvern nr. 689, nr. 688 au fost supuse controlului de constituționalitate, s-a spus că poți devia de la aceste Hotărâri de Guvern. Și în fond asta este întrebarea: dacă nu considerați că, în virtutea principiilor autonomiei locale, autoritățile publice locale nu ar trebui să-și stabilească singuri regulile de procedură așa cum se întâmplă în cazul altor instituții, de exemplu, în cazul Parlamentului este

Regulamentul Parlamentului, în cazul Guvernului este Regulamentul Guvernului și tot așa mai departe.

Mulțumesc.

Domnul Vasile Bîtca:

Nu consider, domnule Litvinenco, fiindcă regulile... Aici noi, de fapt, vorbim de ajustarea unor reguli deja existente. Nu, în general, să ne dăm cu părerea după...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Nu mai aveți alte întrebări.

Domnule Bîtca,

Vă rog să prezentați raportul Comisiei administrație publică.

Domnul Vasile Bîtca:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia administrație publică a examinat la ședința sa din 18 decembrie 2019 proiectul de Lege nr. 265 din 14.11.2019 pentru modificarea Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament: Vasile Bîtca, Ghenadie Verdeș și Corneliu Padnevici, în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului.

Comisia sesizată în fond menționează că proiectul de Lege a fost elaborat reieșind din necesitatea ajustării dispozițiilor Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale la prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, în contextul corelării dispozițiilor normative privind condițiile de alegere a viceprimarilor, cât și atribuțiile secretarului consiliului referitor la organizarea și desfășurarea ședințelor consiliului.

Comunicăm că normele statuate în Legea nr. 457/2003 fac referințe la unele articole din Legea nr. 123/2003 privind administrația publică locală, deja abrogată prin Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

La proiectul de lege au parvenit avizele comisiilor permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, Guvernului Republicii Moldova, precum și raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție.

Urmare a discuțiilor asupra proiectului de lege prezentat, comisiile permanente s-au pronunțat pentru examinarea și adoptarea acestuia în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, precum și Guvernul Republicii Moldova, în avizele prezentate asupra proiectului de lege, au expus unele observații de ordin tehnico-juridic, care se acceptă în majoritate de către comisie.

Centrul Național Anticorupție în raportul prezentat la concluzia expertizei menționează că proiectul de lege corespunde interesului public general, deoarece contribuie la reglementarea clară a modului de organizare și funcționare a consiliilor locale și raionale.

Raportul comisiei sesizate în fond precum și proiectul de lege redactat au fost aprobate cu votul unanim al membrilor comisiei permanente, conform prevederilor articolului 22 din Regulamentul Parlamentului.

Urmare a celor relatate, în conformitate cu prevederile articolului 63 alineatul (1) litera c) din Regulamentul Parlamentului, comisia sesizată în fond propune Parlamentului pentru examinare și aprobare în prima lectură proiectul de Lege nr. 265 din 14.11.2019 pentru modificarea Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, iar în lipsă de obiecții propunem să fie adoptat și în lectura a doua. Atât.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Nu aveți întrebări.

Domnule președinte,

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 265 din 14 noiembrie 2019, prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor. În prima lectură este votat.

Acum vreau să întreb fracțiunile, dacă fracțiunile sunt gata să voteze pentru lectura a doua.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor – domnule Furculiță?

De acord.

Fracțiunea Partidului Democrat – domnule Filip?

Domnul Pavel Filip:

De acord suntem pentru a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De acord.

Fracțiunea Partidului „Șor” – doamna Tauber?

Doamna Marina Tauber:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Noi nu suntem de acord să votăm în a doua lectură, așa cum și nu am fost de acord să votăm această inițiativă legislativă în prima lectură.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea „PAS” – domnule Grosu?

Domnul Igor Grosu:

Fracțiunea „PAS” va vota.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea „DA”?

Domnul Alexandru Slusari:

Suntem de acord pentru a doua lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Majoritatea fracțiunilor sunt pentru a fi adoptat proiectul în lectura a doua.

Acum supun votului pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 265 din 14 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 29.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 29.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 17.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 17.

Cu 71 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua. 71 de voturi.

Următorul proiect de pe ordinea... Da... 30...

Vă rog, microfonul domnului Popșoi, 30 de secunde.

Domnul Mihail Popșoi:

Da. Pentru că am fost ieșit din sală pentru o scurtă conferință de presă, vreau să salut aici colegii mei de la FRIȘPA și pe domnul decan de la care am învățat...

Eu eram ieșit... eu eram ieșit și personal aș vrea să-l salut pe domnul decan care mi-a predat Stasiologia, Teoria și Practica Științelor Politice și de la care am învățat foarte multe și sunt sigur că și colegii de la FRIȘPA au ce învăța de la domnul decan.

Vă mulțumesc și bine ați venit în plenul Parlamentului!

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumim.

Stimați colegi,

Următorul proiect de pe ordinea de zi este nr. 260 din 12 noiembrie 2019.

Din partea Guvernului – secretarul de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, domnul Tarlev.

Domnul Vitalie Tarlev – secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați domnilor deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege privind abrogarea articolului 17¹ din Legea reglementării de stat a activității comerciale externe nr. 1031/2000.

Acest proiect de lege a fost elaborat în scopul ajustării cadrului normativ la prevederile Legii nr. 110/2015 privind ratificarea Protocolului adițional 4 la Acordul de amendare și aderare la Acordul Central European de Comerț Liber (CEFTA) și a abrogării Anexei nr. 10 din acordul vizat, în conformitate cu care la data intrării în vigoare a Protocolului Adițional 4, au fost eliminate toate taxele vamale la import, toate taxele cu efect echivalent, precum și toate taxele de natură fiscală la import pentru produsele originare dintre țările membre CEFTA, și anume: Macedonia, Serbia, Bosnia, Kosovo, Albania și Muntenegru.

Articolul 17¹ prevede, pe scurt, mecanismul de eliberare a autorizațiilor pentru importul produselor originare din țările membre CEFTA în cadrul contingentelor preferențiale specificate în Hotărârea Guvernului nr. 955/2007 privind reglementarea importului în Republica Moldova a produselor originare din aceste țări.

Rugăm susținerea pentru aprobarea acestei modificări.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebări la...

Domnule Candu,

La acest subiect?

Nu. Atunci, vă rog să...

Nu aveți, domnule secretar, întrebări.

Vă rog să luați loc.

Comisia economie, buget și finanțe – domnul Golovatiuc.

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege privind abrogarea articolului 17¹ din Legea reglementării de stat a activității comerciale externe nr.1031/2000, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Proiectul de lege enunțat propune ajustarea cadrului legislativ în vigoare, prin abrogarea articolului 17¹ „Autorizația pentru importul produselor originare din țările membre ale Acordului Central European de Comerț Liber (CEFTA) din Legea nr.1031/2000, care prevede că importul de produse agricole originare din țările membre CEFTA se acceptă doar cu prezentarea autorizației de import.

Proiectul de lege supus examinării este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de raportul de expertiză anticorupție.

Urmare a examinării proiectului de Lege privind abrogarea articolului 17¹ din Legea reglementării de stat a activității comerciale externe nr.1031/2000, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 260 din 12 noiembrie 2019 și-l propune spre aprobare în lectura întâi și în lectura a doua.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Atenție, vă rog.

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 260 din 12 noiembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților.

Stimați colegi,

Propunerea comisiei, în varianta redactată de comisie, este să fie adoptat proiectul respectiv și în lectura a doua.

Fracțiunile parlamentare sunt de acord?

Fracțiunea Partidului Socialiștilor.

Vă rog, domnule Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da, de acord.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De acord.

Domnul Filip?

De acord.

Fracțiunea Partidului „Șor”,

Sunteți de acord ca proiectul nr. 260 să fie adoptat în lectura a doua?

Nu veți vota.

Domnul Grosu?

Domnul Igor Grosu:

Susținem.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Susținem.

Domnul Slusari?

Domnul Alexandru Slusari:

Susținem.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

În baza acordului majorității fracțiunilor parlamentare, **supun votului adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 260 din 12 noiembrie 2019.**

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 29.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 29.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 15.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 15.

Cu 69 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Următorul proiect este proiectul nr. 1 din 9 ianuarie 2020.

Din partea Guvernului – Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Domnul Tarlev, secretar de stat.

Domnul Vitalie Tarlev:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnilor deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică. Proiectul a fost elaborat în scopul ajustării activității de reglementare tehnică națională cu prevederile Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului al Organizației Mondiale a Comerțului.

Acest proiect are un caracter pur tehnic. Și conform obligațiilor Republicii Moldova, asumate odată cu aderarea la Organizația Mondială a Comerțului, țara și-a asumat angajamentul de a urmări evoluțiile care au loc inclusiv în cadrul OMC în ceea ce privește barierele tehnice. Și ca urmare a acestui angajament, vasăzică, ajustările efectuate la nivelul OMC sunt transpuse și în legislația respectivă din Republica Moldova.

Principalele aspecte de modificări se referă la facilitarea activității autorității de reglementare, Organismului Național de Standardizare și a Centrului de Notificare și Informare a Organizației Mondiale a Comerțului.

Rugăm susținerea dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi..

Domnule Candu,

Domnule Himici,

Aveți întrebări la subiectul respectiv? Nu.

Atunci, vă rog să deconectați microfoanele.

Domnule Candu,

La subiectul respectiv?

Da, vă rog, domnule Candu.

Domnul Andrian Candu:

Stimată doamnă Președinte,

Vă mulțumesc foarte mult.

E o chestiune de procedură și atunci când sunt chestiuni de procedură, se dau imediat ce se aprinde microfonul. Cu tot respectul, asta-i potrivit Regulamentului.

În același timp, potrivit Regulamentului, astăzi a fost constituit un grup parlamentar care se bucură de aceleași drepturi și are aceleași obligații ca și

fracțiunile parlamentare. Iată de ce, când vă adresați fracțiunilor parlamentare, adresați-vă și grupului nou creat.

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

O să țin cont. Cu asta trebuie să te deprinzi încă.

Domnul Andrian Candu:

O să vă deprindeți. Obișnuiți-vă cu aceasta, că acest nou grup parlamentar o să fie foarte activ, de aceea obișnuiți-vă. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Am luat act. Am luat act de informație.

Domnule Tarlev,

La acest subiect n-aveți întrebări.

La subiect, vă rog, Comisia economie, buget și finanțe.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Proiectul de lege propune ajustarea Legii privind reglementarea tehnică la prevederile Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului al Organizației Mondiale a Comerțului, care stabilește regulile internaționale privind elaborarea, adoptarea și aplicarea reglementărilor tehnice și a standardelor voluntare.

Proiectul de lege este avizat de comisiile permanente ale Parlamentului, de Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și este însoțit de raportul de expertiză anticorupție.

Urmare a examinării proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majoritar, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 1 din 9 ianuarie 2020 și-l propune spre aprobare în lectura întâi.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanii:

Mulțumesc.

Domnule președinte,

Nu aveți întrebări.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 1 din 9 ianuarie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Prima lectură.

Majoritatea deputaților sau chiar, poate, unanim. Oricum majoritatea.

Este în prima lectură.

Propunerea comisiei a fost prima lectură.

Se pare că din ordinea de zi de bază noi cele care erau preconizate pentru astăzi le-am votat.

Următorul proiect nr. 310 din 16 decembrie 2019.

Autor – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimați colegi,

În toate țările civilizate propășirea economică și bunăstarea cetățenilor sunt posibile în mare parte datorită existenței unui segment puternic dezvoltat al businessului mic și mijlociu. Practica mondială denotă că anume acest sector al economiei generează mai multe locuri de muncă, asigură o concurență echilibrată, aduce mai multă eficacitate investițiilor și implicit prețuri mai mici pentru consumatori. Anume aceste elemente sunt în prezent... ar trebui să fie, mai bine-zis, prioritare pentru dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova.

Businessul mic și mijlociu este generatorul pentru clasa mijlocie, clasa medie, care este, după mine, cea mai bună rețetă să nu fie introdusă nici o dictatură în țară.

În anul 2018, numărul întreprinderilor micro, mici și mijlocii a constituit aproape 56 mii și a reprezentat aproape 99 la sută din numărul total de întreprinderi. Numărul salariaților care au activat în întreprinderile mici și mijlocii în perioada de referință a constituit aproximativ 328 mii de persoane, deținând cota puțin peste 61% din numărul total de salariați.

Însă, când vedem structura vânzărilor, veniturile din vânzări ale întreprinderilor mici și mijlocii în această perioadă, vedem că ponderea lor

este puțin peste 40 la sută din veniturile vânzărilor în total pe economie. Avem un decalaj enorm, care denotă o concentrare a economiei, prezența mai multor companii mari și acest lucru, în mod normal, noi trebuie să-l remediem, să-l reparăm.

Eu pledez și susțin ideea domnului Oleinic, care a spus că noi trebuie să punem, chiar să declarăm pe câțiva ani businessul mic și mijlociu drept o prioritate națională pentru Republica Moldova.

Pe 21 iulie 2016, Parlamentul a adoptat o nouă Lege cu privire la întreprinderile mici și mijlocii. Articolul 12 din această lege prevede că statul acordă facilități fiscale pentru dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii prin stipulările din Codul fiscal, precum și întreprinderile respective vor beneficia de o cotă minimă în contractele de achiziții publice, după cum stabilește legislația privind achizițiile publice.

Au trecut patru ani, nu avem politică bine plasată, bine gândită în domeniul facilităților fiscale. În cadrul achizițiilor publice businessul mic și mijlociu nu beneficiază de o cotă stabilă, o cotă constantă. Segmentul este supus mai multor controale.

Eu anticipez anumite întrebări că situația este mai bună, că nu sunt atâtea controale. În sală... a plecat colega mea Arina Spătaru, care a avut o întreprindere mică. Timp de patru ani a avut nouă controale, nouă controale a avut, chiar dacă Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii prevede un control o dată în trei ani. Este o mare problemă.

Iată de ce Frațiunea „Platforma DA” a venit cu această idee a moratorului. Recunosc, nu suntem noi mari novatori aici. Am confirmat acest lucru. Ne-am inspirat de la ideea Guvernului Filip în 2016, când a fost introdus acest moratoriu pentru toate întreprinderile timp de jumătate de an. Noi propunem pentru un an, perioadă în care să regândim politica față de businessul mic și mijlociu. Să vedem ce putem face la capitolul facilităților fiscale. Poate micșorăm sau chiar anulăm impozitul pe venit. Vedem ce facem în domeniul achizițiilor publice.

Platforma DA a ieșit deja cu câteva inițiative în acest domeniu, să aibă întreprinderile din sectorul mic și mijlociu prioritatea la achizițiile publice. Dar aceasta putem să o analizăm toți împreună.

Dar până atunci, să transmitem un mesaj clar politic pentru businessul mic și mijlociu: că noi vrem să avem altă politică față de dânsii. Și prin acest moratoriu cumva să le dăm răgaz acestor întreprinderi. Să analizăm alte situații, alte probleme din acest domeniu. Și de ce nu, să anunțăm anul 2021 anul businessului mic și mijlociu. Dar poate pe 3 ani, așa cum propune domnul Oleinic.

Cert este una, până când noi nu avem sectorul bine dezvoltat al businessului mic și mijlociu, Republica Moldova nu va avea perspectiva dezvoltării economice, social-economice.

Îată de ce solicităm respectuos sprijinul plenului Parlamentului al acestui moratoriu. Menționez că avem avizul Guvernului, care după formă este negativ, doar după formă. Că termenul 1 ianuarie 2020 deja este expirat. Eu nu m-am gândit că Guvernul Dodon are nevoie de 3 luni pentru a examina acest proiect de lege. Că sunt câteva articole din Codul contravențional care nu corespund. Mă rog, noi aceasta între prima și a doua lectură ușor putem să corectăm.

Încă o remarcă importantă că, în cadrul comisiei sesizate în fond, acest proiect a primit aviz pozitiv cu majoritatea membrilor. Și încă o dată repet, solicităm votarea acestui proiect în prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc.

Domnule raportor,

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Mulțumesc mult.

Господин Слусарь, с точки зрения идеи она правильна, наверное, она хороша как скорая помощь, учитывая прессинг, о котором идет речь, о котором все понимают и знают. И каждый, наверное, может привести такие примеры из своей деятельности, и я, как адвокат, тоже. Вопрос в том, что хорошая идея не должна превращаться в какую-то меру спасения.

Смысл, наверное, этого закона должен быть в том, чтобы дать возможность какой-то короткий временной период, и скорее всего не год, а наиболее короткий, при наличии политической воли пока еще большинства изменить инвестиционный климат. Мы это прекрасно понимаем. Я думаю, что вы с этим согласны в этом смысле этого закона.

Но непонятны некоторые вещи. Например, оценили ли вы последствия этого закона? Изучали ли опыт Правительства господина Филипа в этом моратории, который был в 2016 году, с точки зрения того, как ведут себя крупные предприятия? Стараясь превратиться формально в мелкие, и таким образом подогнать себя под отсутствие этих проверок. И, соответственно, изучали ли вы финансовые последствия такого моратория в практике предыдущей, сколько не получит госбюджет?

И сразу уже следующий вопрос, чтобы не возвращаться ко второму. При чем здесь товарные знаки и авторское право с точки зрения моратория? По-моему, экономика этого вопроса совсем в другом. А вопрос соблюдения авторских прав и производства контрафактной продукции из этого закона надо исключить. Ибо

невозможность проверки соблюдения авторских прав, будучи подогнанной под этот закон, дает возможность производить контрафактную продукцию, не неся за это ответственность.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, răspunsul.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Ulanov,

Eu am analizat consecințele și impactul moratorului din 2016. Odată am spus mai în glumă, mai în serios, când dormea Plahotniuc, Guvernul Filip a avut mai multe inițiative bune economice. Și impactul acestui moratoriu cuplat sau însoțit de reforma fiscală, cu micșorarea fondului social, a avut consecințe pozitive pentru economie și pentru business. Noi putem pe cifre să vedem. După introducerea moratorului și micșorarea impozitelor, noi vedem că încasările în bugetul public național nu că s-au micșorat, dar un pic au crescut.

Înseamnă că această relaxare fiscală cumva a contribuit la detenebrizarea economiei. Și este un lucru pozitiv. Doar că scopul acestui moratoriu, iarăși dacă noi vorbim despre consecințe, eu nu cred că bugetul foarte mult pierde.

Noi, în genere, trebuie cumva să renunțăm la practica aceasta, când planificăm în cadrul bugetului de stat veniturile la capitolul amenzilor și sancțiunilor. Nu este corect acest lucru. Și eu nu văd aici pierderi mari pentru buget, dar practica anterioară denotă că în perspectiva de medie durată și de lungă durată, bugetul are de câștigat.

Este un mesaj, nu doar o măsură financiar-economică, dar este și un mesaj politic, dacă doriți, că statul are altă atitudine față de businessul mic și mijlociu.

Referitor la a doua întrebare, sunt de acord că pentru a doua lectură putem să examinăm și să corectăm remarca cu care ați venit dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

A doua... următoarea întrebare – domnul Candu.

A, aveți a doua, da? Ați spus că... o precizare.

Da, vă rog, domnule Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Да, с точки зрения, еще раз, закона мы идейно его поддерживаем. Мы будем голосовать за него. И надеемся на то, что поддержит его большинство. Для того, чтобы действительно показать тот посыл

малому и среднему бизнесу, что государство настроено на исправление той ситуации прессинга, которая существует.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult, doamnă Președinte.

Stimate domnule coleg,

Într-adevăr, așa cum a menționat și domnul Ulanov, și cum ați menționat și dumneavoastră, de fapt, în discursul pe care l-ați avut, astfel de legi și astfel de moratorii, când vorbim despre controale, au o eficiență și aduc un beneficiu. Și, într-adevăr, experiența Guvernului precedent a arătat un astfel de beneficiu pentru economia Republicii Moldova. Vom susține acest proiect de lege. Este o idee foarte bună, mai ales că pune accent pe întreprinderile micro, mici și mijlocii.

În același timp, sunt câteva curențe și chiar câteva subiecte la care ar trebui încă de mai lucrat. Și vă dau un exemplu, articolul 1 spune că moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii... Și vorbește despre procedura de instituire în alineatul (1), și se face referință, atenție, la calitatea produselor și serviciilor.

Foarte multe întreprinderi mici și mijlocii, de exemplu, sunt în domeniul alimentației, unde, cu siguranță, trebuie să existe un control al calității și produselor. Este adevărat că dumneavoastră în același proiect de lege...

Domnul Alexandru Slusari:

Alineatul (4).

Domnul Andrian Candu:

... la următorul alineat, când vorbiți despre excepții la controale, vorbiți despre sănătatea publică, deci e o contradicție. Chiar dacă sănătatea publică înseamnă mai mult, dar produsele, calitatea produselor și a serviciilor, mai ales când vorbim despre consum, de exemplu, sau când vorbim despre farmacii, sau orice alte... ar trebui să existe. Deci din punctul ăsta de vedere, ar trebui de făcut o clarificare.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, domnule Candu.

Sunt de acord să fie cât mai mult îmbunătățit acest proiect, doar vă atrag atenția la alineatul (4) din articolul 1, unde sunt enumerate toate excepțiile, inclusiv că nu se aplică în situația... la cererea consumatorului, la protecția consumatorului, adică în cazul în care vor fi încălcate drepturile consumatorului, inclusiv sub aspectul securității alimentelor, pot fi efectuate controale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare?

O precizare.

Domnul Andrian Candu:

Ca o precizare. Aveți dreptate. Numai că, de obicei, se întâmplă că... când se încalcă dreptul consumatorului post-factum. Și dacă vom avea vreo intoxicație, deja avem efectele acelei intoxicații. De aceea, probabil, dacă există anumite elemente de control, mai ales când e vorba despre produse, de calitatea produselor și a serviciilor, atunci ar trebui să existe posibilitatea de a efectua controale înainte de a se întâmpla ceva.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

A doua întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Sistemul controlului, cum a fost el gândit acum câțiva ani și atunci când s-a făcut reformă privind tăierea... dacă vă aduceți aminte, din licențe, din autorizații, scăderea numărului de agenții sau de instituții care controlau, s-au bazat pe câteva chestiuni: este vorba despre control din partea regulatorilor și noi avem astăzi regulatori independenți în diferite domenii, de la Banca Națională până la ANRCETI și altele sau energie, avem controlul fiscal, exact, și a treia chestiune, alt pilon al controlului ține de tot ce înseamnă criminal și spălarea banilor. Iată aceștia sunt 3 piloni de control. Și aici trebuie să fim foarte atenți, deoarece primul pilon, la nivel de regulator, n-avem cum să facem moratoriu și să facem scutiri, la al treilea, când vorbim despre dosare penale și vorbim despre spălarea banilor, la fel nu putem.

Deci noi putem vorbi despre cel de-al doilea pilon, când vorbim despre Fisc sau elemente legate de Fisc, sau de activitatea acelei întreprinderi, dacă vorbim despre pompieri, sanitari, iarăși, și altele. Deci trebuie să facem... să

încercăm, prin lege, să facem o distincție clară între acei 3 piloni de controale care au fost stabiliți acum câțiva ani prin acea reformă.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Candu,

Iarăși, vă întorc la alineatul (4) din articolul 1 care stipulează că moratoriul nu se aplică asupra controlului efectuat în cadrul urmăririi penale și de Banca Națională a Moldovei. Cumva, eu consider că cei doi piloni sunt cuprinși, din ceea ce-ați vorbit dumneavoastră. Dacă este necesar de consolidat, de fortificat aceste două lucruri, e binevenită orice propunere pentru a doua lectură, deși părerea mea personală că Legea din 2012 privind controalele de stat, chiar dacă eu sunt liberal, este prea liberală în ceea ce ține de controlul asupra construcțiilor. Și din punctul nostru de vedere, mai multe abuzuri și ceea ce se întâmplă cu construcțiile neautorizate se datorează anume că cineva a lobat ca să nu fie controale asupra șantierelor. Și noi avem ceea ce se întâmplă în Chișinău.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

O precizare, domnule Candu.

Domnul Andrian Candu:

O ultimă precizare. Apropo, ieri, la conferința de presă, ați spus că sunteți social-liberal, astăzi spuneți că sunteți liberal.

Domnul Alexandru Slusari:

Doctrina social-liberală e foarte bună.

Domnul Andrian Candu:

V-ați liberalizat pe noapte? Ca o remarcă, ca o glumă.

Nu credeți că ar fi fost mai ușor și, poate, pentru lectura a doua, într-adevăr, să venim cu amendamente, dacă va fi mai clar? Fiindcă Banca Națională o evidențiați, dar ceilalți regulatori, după aia intrați mai mult în detaliu și poate mai specific. De aceea, probabil, ar fi cazul de venit cu un singur articol, vorbim despre dosare penale și despre spălare de bani, pe de o parte, și, pe de altă parte, regulatorii, când este vorba despre activitatea care se licențiază pe domeniile de reglementare. Și puneți în paranteză pe toți 11–12 regulatori și gata, și atunci e mult mai simplu, ca lege și din punct de vedere al calității juridice, și din punct de vedere al funcționalității ulterioare.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule Candu,

Mai jos este referință și la Curtea de Conturi, deși eu nu înțeleg ce să caute Curtea de Conturi la businessul mic și mijlociu, Comisia Națională a

Pieței Financiare și alte organe, dar „welcome” cu modificări, amendamente. Dacă considerați că este posibil de formulat mai clar, mai tranșant...

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Filip.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Este adevărat că am fost unul din inițiatorii acelei legi care a impus moratoriu pe controale de stat, doar că acea lege avea un scop foarte clar definit – se impunea pe o perioadă oarecare. În această perioadă, era necesar să facem această reformă care era legată de instituțiile cu funcții de control. Și drept rezultat, a fost reducerea instituțiilor cu funcții de control de la 61 care erau în acel timp până la 16. Și foarte clar a fost descris cum se efectuează controalele pe câteva principii: previzibilitate și transparență.

Acum, ca idee generală a acestui proiect de lege, se vine cu impunerea unui moratoriu. Între timp, dumneavoastră vorbiți că în această perioadă de timp să se vină cu facilități fiscale pentru aceste întreprinderi. Deci prin definiție, dumneavoastră propuneți ca, în perioada moratoriului, aceste întreprinderi să nu plătească impozitele sau obligațiunile financiare față de stat.

Din punctul meu de vedere, este bine, pentru că această reformă regulatorie deja a fost. Dacă sunt acolo probleme, trebuie de venit... eu știu, cu careva modificări, dar, între timp, să se vină cu un proiect de lege care ar acorda aceste facilități fiscale pentru întreprinderile mici și mijlocii. Asta este, poate mai mult nu ca o întrebare, dar ca o abordare generală a acestui proiect.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc pentru această precizare.

Eu nu vorbesc neapărat despre acordarea facilităților fiscale, deși Legea din 2016 prevede expres acest lucru, eu vorbesc despre regândirea conceptului, regândirea abordării față de businessul mic și mijlociu.

În această perioadă, decidem că este un an, decidem că este jumătate de an, și Guvernul, și Parlamentul, și toate autoritățile centrale, cumva, să analizeze ce putem noi să facem pentru acest sector foarte important, cum să întreprindem toate eforturile ca oamenii să nu plece. Iarăși, aspectul controlului pentru dâșii este mai important. Haideți să fim sinceri, întreprinderile mai mari, chiar și în cadrul controalelor abuzive, dispun de mai multe resurse... știm noi de care, pentru a răspunde la situație. Pentru businessul mic și mijlociu este mai greu de făcut acest lucru.

Și să avem această perioadă. Poate să lansăm un proiect internațional businessul mic și mijlociu, să recanalizăm toate proiectele externe pentru acest segment, poate să facem... să stabilim această cotă în cadrul achizițiilor care este prevăzută de lege? Sunt 4–5 idei, nu neapărat să venim cu ideea facilităților fiscale și... poate celelalte idei, în afară de facilități fiscale, vor fi plauzibile, vor fi raționale și noi ne oprim doar cu ele. Ideea este că, dincolo de mesajul financiar, dincolo de mesajul economic, să menționăm, să subliniem importanța businessului mic și mijlociu și anul 2020 să lucrăm asupra conceptului schimbării situației în acest domeniu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Filip,

Aveți a doua întrebare? Nu.

O precizare, vă rog.

Domnul Pavel Filip:

Doar o precizare, pentru că, iată, spre exemplu, noi am venit cu un alt proiect atunci – de creare a parcurilor IT virtuale. Pentru aceasta nu a fost nevoie să impunem un moratoriu pe controale asupra întreprinderilor IT. S-a venit cu un proiect care a fost votat și pus în aplicare.

Este absolut necesar ca să se vină cu un moratoriu înainte de a veni cu niște proiecte de legi care ar acorda sau ar ușura viața celor care lucrează în acest domeniu.

Și pentru că este pornit microfonul, doamnă Președinte, noi vom solicita după aceasta o pauză de o oră, pentru că avem o întrunire.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

După examinarea proiectului în cauză.

Următoarea... mai sunt câteva întrebări... câțiva deputați.

Domnule Burduja,

Următoarea întrebare.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumim, doamnă Președinte.

Eu am să mă strădui să fiu foarte succint.

Domnule autor,

Din câte cunoaștem noi, din 7 iunie încoace, slavă Domnului nu se mai aude despre presiuni asupra businessului și dacă cunoașteți careva momente ar fi foarte bine să le faceți și publice.

Dar, trebuie să ținem cont de faptul că atât în Guvernul Maia Sandu, cât și în Guvernul actual, domnului Ion Chicu, noi am aprobat un șir întreg de legi care s-au referit la stoparea contrabandei, stoparea diferitor nelegiuiri sau lobări de business.

De aceea, astăzi, prin stabilirea unui moratoriu înseamnă că noi lăsăm mai departe să se dezvolte lucrurile așa cum s-au dezvoltat. Vreau ca să înțeleagă și cei din domeniul de afaceri, și noi, deputații.

Domnul Alexandru Slusari:

Pot să vă răspund, da?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu am avut speranța că am fost explicit ieri în cadrul comisiei, sunt nevoit să repet.

Când dumneavoastră vorbiți de contrabandă. Contrabanda este o infracțiune, un fapt penal și repet încă o dată, alineatul (4) din articolul 1 prevede că: „Moratoriul nu se aplică asupra controlului efectuat în cadrul urmăririi penale.” Adică dacă o să fie ceva fapte infracționale, n-o să fie nici un impediment pentru organele de urmărire să efectueze un control. Deși, din punctul meu de vedere, 99 la sută din toată contrabanda a fost organizată de companiile mari.

Referitor la 7–8 iunie, eu consider că noi nu trebuie să lăsăm la discreția politicului, la conjunctura politică. 7 iunie, 8 iunie...

Iată azi a fost așa situație, eu am crezut că până deseară cade Guvernul Chicu, cum au fost aici toate mișcările acestea. O să fie alt Guvern, nu trebuie să fie politica businessului mic și mijlociu să depindă de conjunctura politică și ce s-a întâmplat pe 7 iunie, după 7 iunie.

Dacă avem voință politică, abordare unică și recunoaștem că acest segment este important, haideți să facem ceva pentru dânsul nu doar declarativ, dar pas după pas.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

A doua întrebare.

Vă rog, domnule Burduja.

Domnule Burduja,

Vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc.

Domnul e mare și le vede pe toate, domnule Slusari, dar bine...

Acum, iarăși în cadrul comisiei, deși nu a fost stabilită o decizie unanimă, vreau să fac referire la faptul că orice propunere legislativă sau amendament, care atrag majorare sau reducere a veniturilor bugetare, dar noi presupunem că acest moratoriu poate atrage după sine și majorări, și reduceri, pot fi adoptate în Parlament numai după ce sunt acceptate de Guvern. Deci este o normă a Constituției Republicii Moldova, articolul 131, alineatul (4). Deci noi din prag vrem să aprobăm o lege anticonstituțională, așa se primește?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu am menționat acest lucru, că avizul Guvernului este negativ după formă. Haideți, între prima și a doua lectură, să discutăm cu Guvernul care ar fi pe atunci, să vedem, să analizăm ce soluție noi avem.

Dar repet încă o dată, eu am citit cap-coadă acest aviz că la 1 ianuarie 2020 e termenul, dar termenul a expirat, noi nu putem să avem retroactivitatea; că 2 articole din Codul contravențional deja nu corespund.

Sunt... mă scuzați „отмазки”. Nu sunt... la conținut eu nu am găsit argumente serioase împotriva acestui moratoriu. Și până la urmă, ultimul cuvânt este după Parlament, votăm azi în prima lectură și în 2 săptămâni, încercăm încă o dată să avem discuțiile cu Guvernul, cu asociațiile micului business și eu sper, că dacă există voință politică și abordare uniformă a... până la urmă Guvernul a fost emanația Parlamentului și nu există lucruri imposibile în dialog cu Executivul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Burduja,

Aveți o precizare?

Da, vă rog.

Domnul Petru Burduja:

Domnule Slusari,

Noi suntem deputați în Parlamentul Republicii Moldova și cu noțiuni de „отмазка” nu prea merge. De aceea eu sper foarte mult că acesta nu este un „lobby”, chiar vreau să cred lucrul ăsta.

Domnul Alexandru Slusari:

Este un „lobby”, este un „lobby” în numele businessului mic și mijlociu. „Lobby” pe bune. Și care-i problema?

Da, eu consider că Moldova trebuie să aibă clasa mijlocie. Și clasa mijlocie asta-i locomotiva, și „lobby” în sensul bun al cuvântului...

Eu mă mândresc că fac „lobby” pentru businessul mic și mijlociu, pentru producătorii autohtoni, pentru administrația publică locală. *(Aplauze.)*

Voi v-ați deprins că „lobby” dintr-o dată „împărțire”. „Lobby” în sensul bun al cuvântului. „Lobbysm” nu „jlobism”. *(Voci nedeslușite din sală).*

Dar eu ce?...

Colegii voștri nu vor...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți... fără calificative, care și de ai cui sunt... Parcă noi nu înțelegem, care și al cui este.

Domnule Lipskii,

Următoarea întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos, doamnă Președinte.

Stimate domnule Slusari,

Am vorbit și la comisie, dar nimeni nu pune la îndoială că întreprinderile mici și mijlocii trebuie să fie dezvoltate ca și toată economia țării și că statul trebuie să aibă grijă de toate aceste întreprinderi.

Dar eu nu pot să înțeleg cum lipsirea statului de funcția de control o să contribuie la înflorirea acestor întreprinderi? Explicați, vă rog, aceasta.

Domnul Alexandru Slusari:

Colegul,

Noi și ieri am discutat acest subiect și eu am încercat să fiu maximum de explicit, spunând că doar prin moratoriu o singură măsură... Desigur că prin aplicarea moratoriului noi nu rezolvăm toate problemele economiei, în special ale businessului mic și mijlociu. Desigur că e nevoie de abordarea complexă a problematicii.

Pentru asta și am spus azi că în această perioadă să avem politici mai țintite, mai punctuale, mai complexe în acest domeniu. Dar, dacă noi să urmărim logica dumneavoastră... dacă cu o măsură ceva noi nu putem soluționa nici o problemă, atunci mai bine să nu votăm nimic, deoarece așa reiese...

Multe probleme care s-au acumulat în societate au nevoie de o abordare complexă și... Dar mergem pas după pas. Am primit o măsură, pe

urmă a doua, pe urmă a treia, pe urmă a patra... Important să nu ne oprim aici, dar să mergem mai departe.

Aplicați 108.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Domnule Lipskii,

Mai aveți întrebări?

Nu aveți.

Următoarea întrebare – domnul...

Domnul Alexandru Slusari:

Are, are domnul Lipskii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... domnul Novac Grigore.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule raportor,

Clar lucru că poate aveți dumneavoastră o intenție bună, doar ca să nu uitați că ceea ce se numește „lobby” în Statele Unite este legal, dar la noi cade sub incidența altui articol al Codului penal.

Domnul Alexandru Slusari:

Ceea ce fac unii, da, cad...

Domnul Grigore Novac:

Mai departe. Deci în opinia mea, moratoriul nu este un stimul pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii. Eu cred că dacă dumneavoastră cu adevărat ați dori să faceți un lucru bun, poate și acum intenția e bună, doar că nu este suficientă.

Un stimul real ar fi un program și o strategie pe termen lung și scurt vizavi de întreprinderile acestea micro, mici și mijlocii.

Dar eu... cineva din colegi a dezvoltat întrebarea... Pentru mine nu este clar ceea ce ține de Guvern, deci avizul Guvernului, că noi... ați povestit că trebuie să revenim, mecanismul propriu-zis, adică Guvernul ce trebuie să facă, în ce format, cum să discutați? Care... că dacă o să avem 2 avize diametral opuse vizavi de unul și același proiect, atunci intrăm în impas și mai tare. Deci cum vedeți tehnic asta?

Domnul Alexandru Slusari:

Răspund punctual. Cu proiecte, strategii, Moldova e campionul lumii mi se pare că la capitolul scrierii strategiilor și programelor, care se adună... care adună praf pe rafturi pe urmă și nu se implementează.

Eu prefer să vin și Frațiunea „Platformei DA” preferă să vină cu elemente concrete. Programul noi putem să-l scriem atunci când iată am făcut ceva și jumătate de an sau un an avem să scriem programul, doar ca să fie realizabil acest program, aplicabil în viață.

Și consider că atunci când cineva vorbește: haideți să nu facem nimic, dar doi ani să scriem o strategie, dar în această perioadă încă vreo sută de mii de oameni o să plece și anume din domeniul sectorului businessului mic și mijlociu, nu este abordarea corectă.

Referitor la avizul Guvernului. Iarăși, dacă noi vrem să găsim soluția, acest moratoriu nu influențează direct la micșorarea sau majorarea veniturilor bugetare. Nicăieri în Legea bugetului nu găsiți capitolul „Sanțiuni și amenzi de la businessul mic și mijlociu”. Este acolo 300 de milioane de la amenzi cifra generală, nu este specificat că pentru businessul mic și mijlociu atâtea sunt sancțiuni.

Adică, dacă noi vrem să soluționăm problema, mi se pare... eu vă arăt calea tehnică cum putem să rezolvăm problema, dacă noi dorim. Dacă noi căutăm... bine, să nu spun, că acuși iară o să se supere domnul Burduja, dacă noi dorim să găsim scuze, justificări de ce nu votăm, diferite tertipuri, atunci...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Novac,

Aveți o precizare?

Vă rog.

Domnul Grigore Novac:

Domnule Slusari,

Foarte bine vă mai pricepeți să învățați cuvintele. Eu concret v-am întrebat: tehnic cum asta e posibil, având un aviz, practic, negativ al Guvernului și dacă o să fie al doilea?

Dumneavoastră ați început despre strategii, despre nu știu ce, concret: dacă...

Domnul Alexandru Slusari:

Eu concret v-am răspuns, stimate domnule Novac.

Domnul Grigore Novac:

Обо всем и ни о чем.

Domnul Alexandru Slusari:

În Constituție e scris că: asta se referă atunci când se prevăd majorări sau micșorări ale cheltuielilor sau veniturilor bugetare. Aplicarea moratorului în sine nu influențează, nu are impact direct asupra micșorării sau majorării veniturilor, deoarece nicăieri în Legea bugetului de stat nu găsiți un rând sau o trimitere, o referință la încasările din sancțiunile și amenzile pentru businessul mic și mijlociu. Pur tehnic și pur juridic noi nu încalcăm nimic dacă votăm acest moratoriu, chiar și în condițiile avizului negativ al Guvernului, care este aviz negativ, repet a treia oară, după formă, nu după conținut.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Munteanu Igor.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu, în general, aș vrea să dau o mână de ajutor colegului meu Alexandru, vreau să spun în felul următor...

Domnul Alexandru Slusari:

Bogdaproste. (*Râde.*)

Domnul Igor Munteanu:

Vreau să spun că, sigur, moratoriul este foarte important și relaxarea mediului de reglementare este cel mai important obiectiv pe care trebuie să-l promoveze toți deputații care se afișează și se identifică pro-business. Nu prea înțeleg colegii noștri care încearcă acum să se gândească din perspectiva doar a statului, deși știu foarte bine că Republica Moldova a rămas cu mult în urma indicatorilor regionali în privința creării unui mediu de afaceri prietenos.

Eu aș vrea să menționez următoarele lucruri, pentru că aici cineva a spus că sunt puțin instrumente de intervenție, statul trebuie și agențiile de stat trebuie să fie... să-și revizuiască funcțiile pe care le exercită. În următoarele zile noi o să înregistrăm un proiect de Lege cu privire la prevenție.

De ce are nevoie mediul de afaceri? Are nevoie de prevenirea controalelor abuzive. Și această prevenție trebuie să însemne o funcție de prevenire a săvârșirii de infracțiuni. Respectiv, Inspectoratul Fiscal și alte agenții trebuie să îndrumeze mediul de afaceri să nu săvârșască anumite infracțiuni pe care în mod obligatoriu sau în mod necesar cineva le poate comite.

Acest lucru în mod sistemic o să îmbunătățească sau o să completeze acest proiect de lege și această inițiativă de a introduce un moratoriu, pentru ca mediul de afaceri să nu fie tracasat, să nu fie la fiecare etapă smuncit de

diverși inspectori care în felul acesta își câștigă o pâine și în același timp destabilizează afacerile locale.

Dacă veți întreba oamenii de afaceri: de ce sunt ce tem cel mai mult? Nu se tem de impozite, se tem de instabilitatea reglementărilor. Pentru că de fiecare dată când noi schimbăm aici o virgulă într-o lege, asta dintr-o dată se transformă într-un instrument de impunere a unor mite, a corupției asupra mediului de afaceri. Și asta este ceea ce noi putem să rezolvăm printr-o Lege a prevenției, care va fi înregistrată zilele următoare.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc, domnule Munteanu.

Este un exemplu foarte elocvent, foarte frumos referitor la abordarea complexă a problemei. Iată după primul pas merg și următorii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Mersi.

Deci, în primul rând, desigur că noi o să susținem acest proiect. Și, pur și simplu, aș vrea, totuși, o concretizare către colegii care își fac griji cum să controlăm.

Dragi colegi,

Businessul nu-i criminal, businessul este pus în situații foarte des de a încălca legi scrise de noi, pentru că ele sunt strâmbe și ei nu au altă alegere. Businessul nu-i criminal, criminal este foarte des inspectorul care îl pune, chiar fie el și fratele lui, dacă el n-o să fie pus în situația să dea mită, el n-o să dea mită.

De aceea haideți să recunoaștem problema și să votăm în prima lectură, pentru că problema există, pentru că în special întreprinderile mici și mijlocii sunt afectate de corupție. Nu directorul unei companii mari care are numărul la trei miniștri și 15 deputați în telefonul lui personal, dar anume companiile mici sunt afectate de corupție și de birocrăție.

De aceea haideți să recunoaștem problema, să votăm în prima lectură, să discutăm și să luăm o decizie corectă pentru cei care, de fapt, ne plătesc impozitele.

Domnul Alexandru Slusari:

N-am ce comenta.

Mulțumesc, domnule Alaiba.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnule Slusari,
Nu mai aveți întrebări.

Rog să fie prezentat raportul Comisiei economie, buget și finanțe.
Domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc.

Stimată doamnă Președinte,
Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la moratoriul asupra controlului de stat la întreprinderile mici și mijlocii, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Alexandru Slusari, și informează plenul Parlamentului despre următoarele.

Proiectul de lege este propus în scopul asigurării implementării prevederilor Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii la capitolul politicilor de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin... atrag atenția dumneavoastră, numai prin instituirea moratoriului asupra controalelor de stat la întreprinderile micro, mici și mijlocii pentru perioada de un an (1 ianuarie – 31 decembrie 2020).

În avizul Guvernului asupra proiectului de lege propus examinării, se menționează că prevederile actualei Legii nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii stabilesc că controlul de stat al întreprinderilor mici și mijlocii, pe parcursul a trei ani de la înregistrarea lor de stat, poartă caracter consultativ complementar. Considerând argumentele invocate de autor nejustificate și irelevante, Guvernul nu susține inițiativa legislativă supusă examinării.

La examinarea proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, (cu 4 voturi „pro” și 3 „împotriva”) n-a adopta avizul pozitiv, stimate domnule vicepreședinte. A fost în imposibilitatea de a aproba decizia asupra proiectului de lege nominalizat.

În acest sens, oportunitatea examinării proiectului de lege rămâne la latitudinea Parlamentului.

Și, doamnă Președinte,
Dați-mi voie un minut și jumătate.
Stimați colegi,

Мораторий — это такое дело, которое не только нормально, но порой и необходимо, порой в каких-то конкретных условиях, когда государство инициирует компанию, в хорошем смысле — компанию, по стимулированию экономического роста, расширению производства,

созданию рабочих мест, привлечений инвестиций и т.д., и тому подобное.

Весь пакет документов: финансовые, организационные, инфраструктурные и по привлечению инвестиций и т.д., — и тогда на определенном этапе год–два–полгода дается... объявляется мораторий. Когда мораторий является одним из компонентов поддержки либо в целом экономики, либо какого-либо сектора.

Когда это только одно действие – мораторий... Уважаемые, мы на последней стометровке утверждения проекта № 97, который обсуждается в обществе как 50% на полке. Как мы будем проверять выполнение этого закона без контроля торговых сетей? И очень много другого, о чем здесь говорилось.

Кроме этого, я не говорю, что в бюджете надо планировать штрафы и санкции, но по факту они есть. Более 300 миллионов лей в бюджете — это штрафы и санкции, ну да, где-то что-то неправильно. Согласен. Но эти 300 миллионов — штрафы и санкции за хищения, нарушения законодательства, воровство и многое, многое другое. Что, сейчас мы всему этому, говорим: «Ребята, продолжайте»?

Это огромные деньги. Они выявляются в результате государственного контроля. Поэтому только одно действие – мораторий, мы считаем, что это... ну, в данном случае позвольте от себя лично — недостаточная мера для поддержки этого бизнеса. Тем более, что, как уже отмечалось, на сегодняшний день нет того прессинга на бизнес, который имел место, ну, допустим, совсем недавно.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Golovatiuc,

Aveți întrebări. Da, sigur că. Eu am înțeles că la urmă a fost expunerea dumneavoastră ca deputat.

Domnule Candu,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule președinte Golovatiuc,

Deoarece ați avut această expunere de două minute personală și aici v-ați exprimat și personal, dar totuși sunteți și în calitate de președinte al comisiei, vreau să vă întreb câteva chestiuni.

Dumneavoastră ați făcut acum o descriere, poate mai mult științifico-filosofică, despre moratoriu și versus alte chestiuni. Nu credeți oare sau n-ați discutat în comisie atunci o altă posibilitate: ca în loc de moratoriu să fie introdus în lege, în general, interzicerea controalelor pentru întreprinderile mici și mijlocii, de exemplu, de la înființarea lor până o perioadă de, nu știu, doi, trei ani de zile?

Sau stabilirea acestui moratoriu, așa cum propun autorii un an de zile, ca în acest an de zile, că ați spus că trebuie ceva să se întâmple, o companie sau ceva de făcut, sau cum spunea și domnul Filip, ceva proiect de lege nou adus, ca să beneficieze autoritățile statului de acest moratoriu și, într-adevăr, să inventeze ceva ca să fie încurajate întreprinderile mici și mijlocii, care în Republica Moldova departe sunt în dezvoltare față de multe alte state, inclusiv statele vecine, cum e România sau chiar și Ucraina.

Fiindcă Comisia economie, buget și finanțe nu înseamnă numai avizarea sau examinarea unui proiect de lege. Dar poate chiar și intrarea mai în detaliu a unor subiecte, constituirea unor grupuri de lucru, discuții cu Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor și venirea aici în fața noastră poate cu o soluție, dar nu doar cu o critică.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Ну, я не пришел только с критикой в данном случае. Я привлек ваше внимание к возможным негативным моментам. Но уже действует норма в законодательстве, что малого и среднего сектора предприятия в течение трех лет после регистрации не подлежат контролю. Их не проверяют по закону. Это позволяет встать на ноги и нормально развиваться.

Повторюсь, что мы рассматриваем мораторий как вполне нормальное, а порой и необходимое действие, но в конкретной, определенной ситуации. Сейчас мы не считаем, что такая ситуация в нашей экономике.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, domnule Candu,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult, doamnă Președinte.

E mai mult o precizare la prima, din răspuns. Și dacă după trei ani de zile de necontrol și norma aceasta funcționează de mai mulți ani de zile, dacă

nu greșesc, poate chiar de toată perioada cât suntem independenți, atunci întrebarea este: de ce așa rău trăim?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

După intrarea în vigoare a legii.

Domnul Andrian Candu:

Cu alte cuvinte, de ce întreprinderile mici și mijlocii nu se dezvoltă?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Nu se dezvoltă?

Domnul Andrian Candu:

Da. Dar ce astăzi vreți să ziceți că ramura respectivă a întreprinderilor mici și mijlocii este dezvoltată în Republica Moldova?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Undeva 60 la sută din volumul vânzărilor și 97–98 din... 40... și 97 de la numărul de... Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Candu.

Domnul Andrian Candu:

Când în statele occidentale 70–80 la sută din produsul intern brut vine anume de la întreprinderile mici și mijlocii. Despre aceasta vorbeam la nivel de economie.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Bine.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, următoarea întrebare – domnul Popșoi.

Eu nu știu dacă aveți întrebări la raportul comisiei. La raportul comisiei.

Stimați colegi,

Vă rog, la raportul comisiei.

Domnul Mihail Popșoi:

La raportul comisiei, dar vreau să fac mai întâi o constatare. Și să-mi exprim respectul față de acei câțiva deputați din Frațiunea PD, care au rămas în sală pentru a asculta până la capăt și, probabil, a vota acest proiect de lege important. Și este rușinos că ceilalți au părăsit sala, din păcate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Popșoi,

Pe noi ne-a anunțat domnul Filip, fiindcă ei au solicitat o pauză de o oră. Ei m-au preîntâmpinat. Dar noi nu le-am acordat, am spus că după ce finalizăm discuția. Dar cred că au ceva stabilit. Și aici îmi vine greu să comentez ceva, de ce ei au părăsit sala.

Domnule Năstase Vasile.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

Domnule Golovatiuc,

Sunteți specialist în probleme bugetare. Spuneți-ne unde, în ce țară mai există, o țară europeană dezvoltată, bineînțeles, unde mai există inclus în bugetul de stat...

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Везде.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

... venituri de la infracțiuni, de la chestiile acestea.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Везде.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

Da. Și care-i procentajul acolo, tot așa 300 de milioane ca la noi?

Doamna Zinaida Greceanîi:

300 de milioane aceasta-i...

Domnul Vladimir Golovatiuc:

300 de milioane acesta nu-i procentaj.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

Nu procentaj, o sumă. Aveți, ați studiat cumva? Iată, de exemplu, în Germania, în Franța, în Marea Britanie, ei așa fac bugetul?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, răspundeți.

Domnul Vasile-Andrei Năstase:

Deci noi ne transformăm într-o țară a amenzilor, a „ștrafurilor”, da. Și atunci când vine cineva ca să protejeze ceea ce înseamnă locomotiva unei economii: businessul mic și mijlociu, dumneavoastră ca președinte al comisiei respective, pur și simplu, puneți „bețe în roate”.

Trebuie să susținem acești oameni, pentru că ei, toți anii aceștia, au fost în permanență „călcați în picioare”. Erau la un moment dat 60 de misiuni de control, au ajuns la 36, s-au redus acum la vreo 16. Ba Procuratura vine, ba Ministerul Afacerilor Interne, ba pompierul, ba Gheorghe, ba Ion. Și toți „mulg” bani din oamenii aceștia.

Eu cunosc foarte-foarte multe cazuri, când oamenii au venit din străinătate și și-au deschis o mică, de exemplu, spălătorie auto. Și au tăbărit aceste controale peste acești oameni, și au lăsat și 30, și 40, 50 de mii de euro, și au plecat înapoi acolo. Pentru că în țările respective oamenii nu-și construiesc bugetele pe aceste amenzi, domnule Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Я прошу прощения, возможно вы меня неправильно поняли. Я не за административный гнет. Я не за то, чтобы наезжали, извиняюсь за выражение, на бизнес. Я против этого. Я за достаточно либерализованную бизнес–среду. Я против чрезмерного контроля, против.

Но наведение порядка в государственном контроле – это другое. Нужно... это недопустимые вещи, когда приходят то пожарники, то санэпидемстанция, то налоговики, и т.д. и т.п. Это недопустимо, когда преследуют предприятия за какие-то нарушения, которые были сделаны Бог знает когда, а штрафы взыскиваются сейчас. И это приводит действительно на грань банкротства многие предприятия. Я с вами абсолютно согласен.

Я согласен с тем, что бюджет не должен пополняться за счет штрафов и санкций. Должны быть минимальные нарушения, но для этого должен быть государственный контроль, чтобы не было этих нарушений. Тогда и в бюджете не будет санкций и штрафов. Но это уже, как коллега Канду сказал, это уже философия. Не будем об этом говорить. Я против чрезмерного контроля.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da, mulțumesc, domnule Golovatiuc.

Mai aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Perciun.

Domnul Dan Perciun:

Domnule Golovatiuc,

Principalul argument pe care dumneavoastră l-ați invocat, este că moratoriul nu este suficient, că este nevoie și de alte măsuri complementare.

Acum eu stau și mă întreb: cine-i la guvernare în țara asta? Îmi pare că-i Partidul Socialiștilor, domnul Dodon, pe lângă care există un consiliu consultativ pentru mediul de afaceri.

Dumneavoastră acuzați autorii proiectului că ei nu au abordare complexă, (*voce nedeslușită*) dar, paralel, eu nu văd, din partea dumneavoastră, nici o alternativă, nu văd un pachet de soluții pentru micul business, nu văd nici la domnul Dodon careva propuneri.

Opoziția a venit cu acest moratoriu, a venit cu un proiect, cu 7 inițiative de facilitare a regimului fiscal pentru micul business, care n-a fost votat și susținut de dumneavoastră... Radu Marian a înregistrat, vine cu un set de măsuri pentru marii antreprenori, un proiect de lege care urmează să fie înregistrat.

Care sunt acele soluții complementare, pe care dumneavoastră le aveți la moment, pentru micul business, în calitate de partid de guvernământ și care vă fac, și care vă determină să nu susțineți acest moratoriu?

Nu, dacă dumneavoastră ați fi vrut să vorbim despre raport, trebuia să vorbiți despre raport. Dar dumneavoastră ziceți să faceți și o luare de cuvânt împreună cu raportul. Dacă ați făcut lucrul ăsta, deja fiți bun și ne spuneți: care sunt aceste soluții, pe care le are Partidul Socialiștilor pentru micul business, întrucât nu susține acest moratoriu?

Doamna Zinaida Greceanîi:

În primul rând, eu nu știu de ce ați făcut dumneavoastră această concluzie că cineva nu susține sau susține. Mi se pare că prematur ați luat decizia aceasta și foarte mult vă doriți ca să nu fie susținut. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da, vă rog...

Domnule Golovatiuc,

Vă rog să luați loc.

Avem o luare de cuvânt la acest subiect – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi,

Dacă doriți, și o lecție, dar noi nu discutăm acum teoria economică a Republicii Moldova. Noi am discutat numai ce un proiect de lege al unui deputat. Nu al fracțiunii, nu al Parlamentului, nu al Guvernului, al unui deputat. Și este discutată o temă foarte sensibilă.

Și eu sunt absolut sigur că în această sală toți absolut doresc să susțină businessul mic și mijlociu. Dar dacă noi considerăm și dăm lecții unul altuia, cum numai ce l-ați învinuit pe domnul Golovatiuc care a fost foarte corect și a încercat anume profesionist să discute subiectul. Nu doriți profesionist. Dorim așa: superficial, populist, cu încălcarea normelor juridice.

Noi vorbim despre reglementarea și despre activitatea instituțiilor cu funcție de control și noi vorbim despre rolul Parlamentului prin un moratoriu, și noi cerem de la oameni să respecte legea.

Colegul Novac a adresat o întrebare nu agresivă, nu de aceea că el e împotriva businessului, el, pur și simplu, spune, el e jurist, el e în Comisia juridică, și el a întrebat: OK, da... este necesar acel aviz al Guvernului, de aceea că Guvernul are în gestiunea... în administrare mai multe organe și cu funcții de control, și evident că aici trebuie să fie o conlucrare între instituțiile statului, că noi vorbim despre administrarea, conducerea unui stat.

Și cineva nu dorește să întreprindă efort, să meargă la Guvern, să discute. Chiar și la comisie, haideți să discutăm. Da, suntem diferiți, dar haideți profesionist să abordăm problema.

Colegul Slusari, am tot respectul, ideea parcă-i nobilă, dar am văzut promovarea politică și învinuiri deja că cineva vrea sau nu vrea. De ce?

Nici nu ați încercat să convingeți plenul Parlamentului, prin latitudine adecvată, că haideți să votăm împreună.

Am avut impresia și am impresia că nici nu s-a dorit ca plenul să voteze această întrebare.

Că cineva vrea să iasă aici, în sală, că aici este abonament la sala de conferințe, și să spună: iată, am vrut să salvăm businessul mic și mijlociu, dar iată, „svolocii” nu vor. Dar nu este așa. Convingeți-ne profesionist.

Domnul Slusari spune că juridic nu vede problema.

Eu tot, eu nu-s cel mai bun jurist în această sală, sigur că sunt juriști mai buni în această sală, dar eu pot să vă spun, ca jurist, că, într-adevăr, este norma care prevede expres că ține de reglementare, ține de implicări asupra bugetului... trebuie să fie poziția Guvernului.

Haideți să convingem acest Guvern, haideți să ieșim, ca Parlament, cu o abordare profesionistă.

Și a spus-o domnul Candu, a spus-o domnul Golovatiuc, haideți să vedem un set... într-adevăr, de stimulare, dar nu doar vorbim despre moratoriu, de aceea că la tot introducem moratoriu.

Noi trebuie să vorbim cum să facem, ca Parlament, prin lege, cum să facem așa ca organele cu funcție de control să respecte legea, să respecte dreptul cetățenilor.

Domnul Golovatiuc a spus: la noi, primii 3 ani, nimeni nu atinge businessul mic. Dar sunt și întreprinderi mari care se ascund sub marca businessului mic și mijlociu, dar, pur și simplu, fluxurile financiare le gestionează într-un fel absolut ilegal și trucat.

Și de aceea, colegi, nu vă supărați, dar dacă abordăm serios anumite strategii economice, haideți să le abordăm, dar să nu ne ocupăm cu populism... numai ca să ieșim din sală, să spunem că nu am votat.

Eu am văzut, am simțit că este interes ca noi să nu votăm. Păi, noi atunci suntem sinceri. Atunci când îl învinuim pe colegul Novac care... pot

să vă spun: a fost cel mai mare apărător al deținătorilor de patente și a fost la Guvern de sute de ori cu acei oameni, și acest om a făcut pentru patentari mai mult decât unii colegi din această sală, și el a luptat pentru ei.

Dar, pur și simplu, a adresat întrebare: dar o să aibă implementare, că Guvernul, chestii, trebuie să fie aviz?

Domnul Burduja nu s-a expus împotriva. El e economist, el vine din ramura economiei, pur și simplu, a vrut și el să pună o întrebare.

Deodată, gata, agresiv: noi nu vrem să votăm.

De aceea, stimați colegi, dacă noi atingem asemenea subiecte sensibile, dacă, într-adevăr, dorim binele businessului, oamenilor, haideți să nu o facem doar cu tentă populistă, haideți să fim pregătiți juridic și dacă suntem deputați și facem legi, noi trebuie să respectăm legea și procedura. Și în cazul de față, este perfect necesar avizul Guvernului, este perfect necesară conlucrarea în vederea... prima, a doua lectură, cu Guvernul Republicii Moldova.

Și da, trebuie convinsă și Comisia economie că nu este OK ca un asemenea subiect să iasă fără consens.

Noi nu avem... nimeni nu are nicio dorință să oprească asemenea lucruri, nimeni nu vrea să facă ceva împotriva businessului mic și mijlociu. Toți înțelegem că avem nevoie de clasa mijlocie și toți suntem pe aceeași undă, numai trebuie să venim profesionist, trebuie să știm să ne convingeți și haideți să ne abținem de la diferite etichetări. Încă n-am dovedit nici să votăm, nici să nu votăm, dar deja sunt fel de fel de etichetări. Și pe mine personal mă convingeți că nu doriți ca eu să votez acest proiect.

Mulțumesc. (*Aplauze.*) (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Dar n-a sunat nici un nume.

Domnule Slusari,

Da, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu foarte calm reacționez la ceea ce a spus domnul Batrîncea.

Eu vreau ca să fie votat acest proiect de lege. Și am dat de două ori răspunsul domnului Novac și chiar l-am rugat destul de colegial. Dacă, cumva, dumnealui s-a simțit jignit...

Grișa,

Fii sănătos. Eu n-am vrut să te jignesc. Eu am vrut să vă arăt că nicăieri nu este scris în buget capitolul veniturilor de la businessul mic și mijlociu la sancțiuni și amenzi.

Noi, formal, nu încălcăm Constituția, nu încălcăm legea. Și aici chiar avizul nu este obligatoriu, dacă noi, totuși, avem voință politică.

Dar mai mult decât atât, eu am spus că între prima și a doua lectură, haideți încă o dată să discutăm cu Guvernul. Eu vreau ca noi să avem consensul național. Noi înțelegem că, din poziția opoziției, noi nu putem să promovăm pașii următori în susținerea businessului mic și mijlociu.

Eu n-am nevoie de confruntare cu tine, Vlad. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Colegii din Frațiunea Partidului Democrat mai mulți au ieșit, au plecat, despre ce au preîntâmpinat. *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi aprobat în prima lectură proiectul nr. 310 din 16 decembrie 2019.

Cine este pentru, rog să votați. *(Râsete în sală.)*

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele. *(Voci nedeslușite din sală.)*

E proiect de lege, nu-i hotărâre.

Prima lectură, majoritatea simplă.

Domnule Litvinenco...

Domnule Litvinenco...

Domnule Litvinenco,

Eu am propus, pur și simplu, să numărăm voturile.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Sectorul nr. 2 – 7.

Doamna Zinaida Greceanî:

– 7.

Sectorul nr. 3? *(Rumoare în sală.)*

N u m ă r ă t o r i i:

În sectorul nr. 3, cel puțin...

În sectorul nr. 2, îs cel puțin – 13.

Doamna Zinaida Greceanî:

Stimați colegi,

Calmați-vă... calmați-vă, că așa nici o dată nu o să vă numărăm.

Sectorul nr. 2,

Domnule Odnostalco.

Încă o dată țineți mâinile ridicate și numărați-vă.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Госпожа Председатель,

Разрешите обратиться, пожалуйста.

Если мы голосуем, то чтобы это было поднятыми руками, а не из под стола, или как то еще. Сложно считать.

– 11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 11.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dar sunteți 19? De unde sunteți 19?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamnă Președinte,

– 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 19...

Doamna Veronica Roșca:

În sectoarele nr. 1 și nr. 2 se obișnuiește în felul ăsta, dar în sectorul nr. 3 e disciplină.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Am văzut.

Haideți, dacă îi numărăm pe toți, pe toți să îi numărăm.

Sectorul nr. 3,

Încă o dată.

Doamna Veronica Roșca:

De la 1 la 2, numărați.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Câți sunt?

Doamna Veronica Roșca:

Vă rog frumos...

Aceia doi sunt în sectorul nr. 2. Păi, 11 au fost. Acolo au fost 11. În sectorul nr. 2 au fost 11, în sectorul nr. 3 – 19... Și acum numărați câți suntem.

Și aș insista foarte mult pe viitor sectorul nr. 2 să fie numărat de persoană din sectorul nr. 2, fiindcă colegului din sectorul nr. 1 îi vine foarte greu să numere sectorul nr. 2.

Doamna Zinaida Greceanîi:

V-am auzit.

31... 30 de voturi au fost.

S-au numărat. Nu haideți, nu-i adăugați de 10 ori. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

Nu manipulați.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Eu vă rog... prezența... ei de-acum prezența în sală când au ieșit toți. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Câți avem prezenți în sectorul nr. 2... în primul sector?

N u m ă r ă t o r i i:

– 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Și în sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 16.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Câți?

– 16.

N u m ă r ă t o r i i:

И 6 вышли из голосовавших.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Plus 6 acei care au ieșit, d-apoi cum... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Dat fiind că nu s-a luat nici o decizie finală...

Vă rog să fiți atenți.

Nu s-a luat nici o decizie finală. Colegii din sectorul nr. 2 au mai ieșit din sală din cei care au votat.

Stimați colegi,

Haideți, noi să revotăm...

Mai mare dezordine... dar cine face dezordine?

Domnul Vlad Batrîncea:

Dar voi să-i numărați pe acei care au ieșit din sală, dar pe urmă să nu-i numărați în prezență... Corect...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Eu vă propun, fiindcă colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor, de asemenea, m-au rugat la ora 16:00, au, de asemenea, o întrunire cu teritoriile. De aceea eu vă propun, noi toate subiectele care au fost în ordinea...

Un pic puteți să fiți atenți...

Toate subiectele, care au fost în ordinea de zi de bază pentru ziua de astăzi, le-am examinat.

Eu propun celelalte subiecte să le examinăm în ședința de mâine, inclusiv votul în ședința de mâine pe subiectul nr. 310. Se acceptă?

Se acceptă.

Ședința...

Stimați colegi,

Vă rog să fiți foarte atenți. Nu vă grăbiți.

Astăzi este... astăzi este... de dumneavoastră depinde. Nu faceți haos și nu va fi haos.

Stimați colegi,

Astăzi este Ora întrebărilor, plus la aceasta la final de ședință avem 4 declarații. Dat fiind că eu trebuie să plec împreună cu colegii mei de la Frațiunea Partidului Socialiștilor, îl rog pe domnul Popșoi să gestioneze ședința mai departe.

Vă rog, domnule Popșoi. (*Voci nedeslușite din sală.*)

La mine personal?

Da, vă rog, până nu am plecat.

Domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă Președinte,

Eu cred că dumneavoastră ați înțeles întrebarea pe care am pus-o înainte de a începe ședința.

Noi mâine îl așteptăm pe domnul Ciocoi în plenul Parlamentului. În caz contrar, eu încă o dată anunț oficial că mâine va fi blocată tribuna dacă dumnealui nu vine și nu va avea loc ședința.

De aceea, vă rog, organizați mâine audierea domnului Ciocoi dacă vreți să aibă loc ședința.

Doamna Zinaida Greceanî:

Decizia Biroului permanent a fost luată.

Doamnă Ciobanu,

Și dumneavoastră aveți?

Da. Mulțumesc.

Ședința – mâine, la ora 11:00, după cum am anunțat.

Vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Deci întrebări nu mai văd în listă.

Trecem direct la declarațiile la final de ședință?

Întrebare?

Domnule Vovc,

Vă rog.

Domnule Vovc,

Conectați, vă rog, microfonul domnului Vovc.

Domnul Liviu Vovc:

Vă mulțumesc.

Întrebarea este în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii și Agenției Naționale Transport Auto.

Luni, în cadrul audienței cu cetățenii din satul Dănceni, raionul Ialoveni, mai mulți cetățeni s-au plâns pe transportul public local deservit de SRL „GAN-CRA”, care percep o taxă mult mai mare pentru călători decât

kilometri parcurși. Au fost reduse cursele și sunt nevoiți cetățenii să circule în condiții inumane.

Administrația publică locală a depus mai multe demersuri la instituțiile statului, prin care solicită ridicarea autorizației transportatorilor și scoaterea rutei la licitație. Problema cu acest agent economic este încă din 2011.

Rog să fiu informat despre măsurile întreprinse la acest subiect.

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Acum trecem la etapa declarațiilor la final de ședință și primul înscris în listă îl invităm pe domnul Octavian Țicu.

Deci dacă domnul Țicu nu dorește, următorul în listă este domnul Litvinenco.

Vine domnul Țicu. OK.

Domnul Octavian Țicu:

Așa-i neobișnuit când vorbești în fața audienței goale, eu care m-am obișnuit să vorbesc cu sălile pline.

Astăzi eu vreau să mă adresez distinșilor noștri cetățeni și mai puțin distinșilor noștri deputați, unii dintre care au și plecat.

Marx spunea că: „O nălucă umblă prin Europa.” Prin Parlamentul nostru, stimați deputați, tot umblă o nălucă și năluca asta se cheamă „Oă frăției române”.

Eu, desigur, am vrut să vorbesc despre alte lucruri, dar eu am să-mi păstrez și pentru mâine declarația. Astăzi am să pornesc de la o sesizare a doamnei Ciobanu despre această cărțuție, pe care am citit-o cu mare interes în timpul în care am ascultat debitul verbal al multor din colegii noștri. De fapt, la toate agitațiile inutile care sunt în această sală legate de proiecte de legi și așa mai departe, există o soluție foarte simplă.

Cetățenii Republicii Moldova demult ar fi fost, din 2004, membri ai Alianței Nord Atlantice și parte a Uniunii Europene în urma integrării României în 2007. Nu este târziu nici acum. Dar să revin la această cărțuție.

Prin intermediul angajaților Frațiunii Partidului Socialiștilor, în Parlament se distribuie o cărțuție profund antiromânească și antiunionistă. Eu înțeleg resentimentele pe care le are Partidul Socialiștilor față de România. Dar, fraților, dacă urâți atât de mult România, nu-l mai trimiteți pe Vanușa Ciobanu cu cerșitul pe la București și în alte părți.

Citez doar câteva din jignirile care se aduc statului român, identității românești și mie personal, ca cetățean român, în cuvinte de genul: „haimanale”, „lingăi”, „haite”, „debil la trup”, „mereu cu monștri în cârdășie”, „cu ianchi și cu NATO”...

Adrian,

Nu vrei să rămâi să asculți un pic? (*Voce din sală.*)

... „regăteni călăi”, „frați ocupanți”, „mai rău ca lupii”, „farisei minciunoși”, cu diferite poze în care se arată că, de fapt, statul român este cel care a instigat protestul din 7 aprilie 2009, „haită de șacali”, „iude”, „bestie care urlă”, „căruțași românoizi sătui și băuți”, „tălhari buni de gură”, „trântori și cameleoni vicleni”, iarăși „românoizi” bandiți la guvernare”.

Și toate acestea scrise de un anume Gherasim Ghidirim, colonel în rezervă de securitate a statului, așa cum pretinde dumnealui, deși cred că este un pseudonim pe care îl protejează Partidul Socialiștilor.

Somația mea este simplă: rog conducerea și Secretariatul Parlamentului să pornească o anchetă internă privind distribuirea acestor pliante printre angajații Parlamentului și printre organizațiile de stat din Republica Moldova. Dacă s-au ajuns în Parlament, este clar că aceste lucruri sunt distribuite. Este un afront adus statului român, identității românești și românilor în general.

Și în raport cu România noi putem să avem numai atitudinea privind dreptul istoric, care este deasupra tuturor creațiilor care sunt în acest Parlament și în afara lui. Pentru că dreptul istoric este o chestiune care nu ține de timp și de spațiu.

Iar al doilea lucru este Declarația noastră de independență care spune foarte clar că: „Republica Moldova este al doilea stat românesc, prin urmare în drept să-și urmeze cursul firesc la reîntregire”.

Iar în al treilea rând, dintr-un profund respect față de statul român care este cel mai mare investitor și modernizator al Republicii Moldova, cel mai mare partener de afaceri, cea mai mare piață de desfacere a mărfurilor și de import.

Doi. Rog să se stabilească persoanele responsabile de distribuirea acestor pliante în Parlamentul Republicii Moldova, complicitatea lor. Și sesizez autoritățile române să ia în vedere acest caz privind românofobia și antiromânismul din Parlamentul Republicii Moldova, cu sancțiunea în privința deputaților Partidului Socialiștilor care se fac complici, cu cetățenie română, de retragere conform Legii privind cetățenia română. (*Aplauze.*)

De asemenea...

Domnul Mihail Popșoi:

Vă rugăm să conectați microfonul.

Încă un minut.

Domnul Octavian Țîcu:

... într-un context mai extins, cu un apel în calitate de deputat al Partidului Unității Naționale și în calitate de președinte, pentru sesizarea în

privința tuturor deciziilor și atitudinilor antiromânești din partea înalților demnitari și a demnitarilor cu funcții publice, și a oamenilor de afaceri care au cetățenie română, în mod special gestionând afaceri din Republica Moldova românești, cu privire la inițierea procedurii de retragere a cetățeniei române.

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Următorul vorbitor din partea fracțiunii, înțeleg, 7 minute, domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Înainte de a da citire declarației, vreau să anunț, având în vedere că doamna Președinte Greceanii nu mi-a permis, noi astăzi am avut o ședință cu mai mulți reprezentanți ai Comisiei de la Veneția. Un domeniu foarte important l-au abordat colegii, modificările constituționale pe care le promovează, inclusiv Guvernul Chicu. Vreau să informez opinia publică că din socialiști n-au fost nimeni.

Iată acesta este interesul adevărat al socialiștilor față de Comisia de la Veneția și față de forurile... și de alte foruri internaționale de prestigiu pe lângă Consiliul Europei în cazul dat sau pe lângă Uniunea Europeană în alte cazuri.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Astăzi este ziua de 20 februarie, este ultima zi de moratoriu a așa-numitei Legi a cetățeniei prin investiții. Este doar denumirea formală, pentru că în realitate denumirea acestei legi este Legea de vindere a cetățeniei Republicii Moldova.

De mâine legea respectivă reîntră în drepturile sale, ceea ce înseamnă cum se spune la noi „Foc la ghetă. Și foc la depunerea actelor și banilor pentru procurarea... cumpărarea cetățeniei Republicii Moldova”.

Înainte de a mă expune pe fondul problemei, vreau să reamintesc în principal socialiștilor, care sunt sigur că ne văd, ne ascultă, că abrogarea așa-numitei Legi a cetățeniei prin investiții a făcut parte din pachetul de dezoligarhizare a țării, acel pachet pe care socialiștii au promis că-l votează fără nici o ezitare, acel pachet care a fost gândit ca fiind linia de demarcare dintre epoca Plahotniuc și o nouă eră în care Republica Moldova trebuia să-și ia calea, o eră în care ceea ce a fost pe timpul lui Plahotniuc nu trebuie să se mai repete vreodată. Vedeți că nu a fost să fie, nici anularea legii nu a

avut loc, nici renunțarea definitivă la ceea ce a fost pe timpul lui Plahotniuc, de asemenea, nu s-a realizat.

La jumătate de an de la acele vremuri tulburi, chiar dacă nu mai este Plahotniuc, vorba poetului „Ecolul lui și acum mai este viu”, chiar dacă nu se numește Plahotniuc, metehnele și practicile lui încet, dar sigur, sunt preluate și realizate mai departe de către cineva, numele căruia nu-l voi pronunța, dar cu siguranță despre care cu toții cunoaștem.

Revin la fondul problemei. Ce bun aduce această lege – Legea cetățeniei prin investiții? Și care deopotrivă sunt riscurile ei? Unicul aspect pozitiv în fond este că legea aduce niște resurse financiare statului. Nu multe, dar pe fonul situației dezastruoase în care ne aflăm și pe fonul izolării externe, la care ne-a adus Guvernul lui Dodon, orice dolar este un pas înainte.

De cealaltă parte, haideți să nu ne „ascundem după deget” și să trecem în evidență toate riscurile pe care le implică mai departe implementarea Programului de vindere a cetățeniei Moldovei străinilor, dar ele sunt foarte multe.

În primul rând, vorbim de riscuri de securitate națională. Deci aici sunt două aspecte. Primul este că persoane cu trecut dubios și de sorginte criminală vor avea posibilitatea să-și legalizeze banii murdari în Republica Moldova. Ai vărsat în buget 100 mii de euro sau ai cumpărat vreo două apartamente care costă sumar 250 mii de euro, gata, ești cetățean al Republicii Moldova cu acte în regulă.

Da, ei spun că există filtre, dar filtre au fost și în cazul garanției pe care a acordat-o Guvernul celor trei bănci falite în 2014. Cunoaștem cu toții ce a fost după acele filtre, s-a furat un miliard. Paradoxal, dar deoarece numele celor care obțin cetățenia Republicii Moldova este secretizat, conform legii, nici măcar controlul civil asupra calității noilor cetățeni ai Republicii Moldova nu poate fi realizat.

Teoretic, chiar dacă un terorist de marcă ia cetățenia Republicii Moldova, noi nu avem cum să-l cunoaștem, pentru că numele acestuia este ascuns cu zece lacăte.

Al doilea aspect ține de riscul împânzirii țării cu zeci de mii de cetățeni străini care, ca să mă exprim mai diplomatic, nu sunt de cea mai bună calitate. Și atunci fake news-ul din campania prezidențială din 2016, promovat insistent de televiziunile lui Dodon și Plahotniuc, cu 30 mii de sirieni va deveni realitate, numai că aceștia nu vor fi aduși de Maia Sandu, așa cum ni se spunea atunci, ci de Igor Dodon, autorul și beneficiarul final al acelor fake news-uri.

Doi. Vorbim de riscuri de securitate la adresa Uniunii Europene, iar acest fapt poate pune sub semnul întrebării continuarea mai departe a regimului liberalizat de vize cu Uniunea Europeană.

Uitați-vă, de exemplu, ce a declarat fostul președinte al Parlamentului European, Antonio Tajani, legat de aceste programe de vindere a cetățeniei republicii... a cetățeniilor în general. Negru pe alb, a spus că există riscuri foarte mari de ordin corupțional și că Uniunea Europeană nu poate sta cu mâinile în sân și se uita cum este împânzită de teroriști, spălători de bani sau mafia rusească.

Vedeți, de asemenea, ce a zis și Comisia Europeană, legat de aceste programe. Fiți atenți, vom monitoriza atent cum se implementează aceste programe și implicațiile lor asupra regimului liberalizat de vize. Ca soluție pe care o vociferează Comisia Europeană este suspendarea regimului liberalizat de vize, dacă lucrurile decurg contrar angajamentelor asumate, atunci când s-a convenit liberalizarea vizelor pentru moldoveni.

Chiar astăzi, directorul adjunct pentru Asia... pentru Europa și Asia Centrală din cadrul Serviciului European de Acțiune Externă domnul Luc Devigne a declarat că Programul cetățeniei prin investiții, mai ales ținând cont de condiția de anonimitate, pentru a primi cetățenia moldovenească, nu este compatibil cu un regim liberalizat de vize. Ce nu este clar aici? Prin urmare, există riscuri majore...

Domnul Mihail Popșoi:

Încă un minut, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Prin urmare, există riscuri majore ca dreptul de a călători liber și fără vize în Uniunea Europeană, obținut în 2014, să fie dat peste cap dacă nu se anulează această lege.

Veți spune că mulți moldoveni au cetățenia română și acest fapt le permite oricum să călătorească liber în Europa. Așa este. Dar nu toți s-au încumetat de acest privilegiu, așa cum au făcut-o, de exemplu, mai mulți deputați socialiști, care, din păcate, nu sunt în această sală.

Al treilea risc pe care eu îl întrevăd, și aici chiar vreau să constat o lipsă totală de logică între ceea ce spun și ceea ce fac socialiștii. Legea de vânzare a cetățeniei Republicii Moldova deschide ușa pentru ca terenurile agricole să poată fi cumpărate de străini. Străinul obține la început cetățenia Moldovei, și, respectiv, ulterior, poate procura măcar și toate terenurile agricole pe care le are Republica Moldova. Aceasta este politica de stat din Programul Guvernului Chicu. Aceasta este o promisiune cu care Dodon și socialiștii au mers la propriii alegători...

Pentru că am luat mai mult timp la început.

În încheiere, noi înțelegem că socialiștii au mari probleme de finanțare. Noi înțelegem că minciunile pe care le-a spus Dodon partenerilor externi precum că va susține Guvernul Maia Sandu și va continua reforma justiției au făcut ca acești parteneri să nu mai acorde bani Republicii Moldova. Noi

înțelegem că vine campania prezidențială, iar Dodon a pus totul la bătaie pentru ca să-și crească șansele de a lua al doilea mandat.

Noi înțelegem chiar și acel fapt că mai mulți promotori ai acestei legi sunt acum mari susținători ai socialiștilor și ai lui Dodon.

De asemenea, înțelegem că Dodon are nevoie stringentă de bani pentru campania electorală și pentru mituirea alegătorilor.

Dar, cu toate acestea, mă adresez aici socialiștilor și celor care susțin acest Guvern Chicu: gândiți-vă încă o dată la ceea ce faceți. Nu dați foc la țară pentru câștiguri de moment.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Următorul vorbitor – domnul Grosu, din partea Frațiunii „PAS”.

Domnul Igor Grosu:

Stimați colegi,

Vin în fața dumneavoastră cu două subiecte succinte, dar care cred eu că merita atenția noastră a tuturor. Trebuie să recunosc că este prima dată când o intervenție a mea în public este inspirată de către doi... din partea a doi ziariști. Este vorba de domnul Vitalie Călugăreanu și doamna Anastasia Nani.

Ambii acești ziariști, indiferent unde... că lucrează o persoană la un post de televiziune și doamna într-un centru de investigații, au abordat un subiect foarte important pe care nouă politicienilor, deputaților, ne scapă, și anume: ce face Televiziunea Națională? Sau ce face Compania „Teleradio-Moldova”? Și investigația lor sau opiniile lor se referă la faptul că de la o vreme încoace, și mai exact, din noiembrie încoace, se observă foarte clar cum această televiziune, din păcate, a devenit parte a holdingului lui Dodon.

Foarte simplu, matematica ne arată că într-un interval de timp din noiembrie până la începutul lui februarie, o apariție de 15 ori a politicienilor la Televiziunea Națională... în 15 apariții – doar în 2 cazuri a fost vorba de partide care sunt din opoziție. În rest, Dodon, Chicu, Usatîi, Pușcuța, iar Dodon, iar Chicu, iar Dodon, Ion Ceban ș.a.m.d.

Lucrurile de la sine sunt clare. Deci această televiziune, în contextul nou politic, s-a transformat într-o televiziune obedientă Partidului Socialiștilor. Și n-ar fi nici o problemă dacă această televiziune n-ar fi plătită din banii cetățenilor. Nu avem nimic împotriva holdingului, că este „NTV” sau „Primul în Moldova” și așa mai departe, care îl elogiază de dimineața până seara, pe banii care... unele dosare spun că vin din afară. Dar ce treabă are acest partid să fie elogiât din banii contribuabililor, din banii pe care noi îi alocăm pentru Televiziunea publică „Moldova 1”?

Un alt subiect sau secvență... o altă secvență, foarte bine punctată de doamna Anastasia Nani – vizita la Strasbourg. Deci dacă ar fi să privim doar Televiziunea Națională „Moldova 1”, am avea impresia că nu a mers Dodon la Strasbourg, dar Strasbourg a venit în Republica Moldova, atât de triumfalist și pompos a fost prezentată această vizită.

Noi cu dumneavoastră, slavă Domnului, avem parte și de altă televiziune. Am văzut că cu excepția aceluia covor, un nou tip de diplomatie – „diplomația covorului”, covoarelor... dus de Dodon, cam cu aceasta s-a terminat vizita la Strasbourg.

Dar ce este curios, stimații ziariști denotă faptul sau punctează faptul că felul cum a fost elogiată această vizită are același scenariu pe care l-am văzut și la „NTV”, și la „Primul în Moldova”. Toate acestea sunt plus. Președintele Dodon n-a rata să mai cârpească două-trei minciuni acolo, că documentul de la Istanbul, declarația... Convenția de la Istanbul este deja în Parlament. Asta-i o minciună din prima sursă. Că delegația la APCE din partea Republicii Moldova nu se afla în sală. Deci aceasta totul s-a făcut pe banii noștri, pe banii publici.

Stimată Televiziune „Moldova 1” sau conducere a Companiei „Teleradio-Moldova”,

Dumneavoastră sunteți în slujba cetățenilor, motiv pentru care noi, deputații, o să cerem trei lucruri: un audit al instituției de către Curtea de Conturi, o audiere în Parlament a conducerii Companiei „Teleradio-Moldova,” pentru a vedea cum ei își urmează politica editorială și, nu în ultimul rând, evaluarea concursurilor din ultimele luni, care au avut loc în grabă, după ce a fost debarcat Guvernul Sandu.

Și al doilea subiect. Probabil cu toții ați urmărit, noi, în Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, am audiat un raport intermediar al Procuraturii Generale. Un raport interesant pe care noi, deputații din Frațiunea „PAS”, considerăm că merită să-l audă toți deputații din Republica Moldova... în Parlamentul Republicii Moldova.

Iată de ce, îl rugăm respectuos pe Procurorul General să vină în plen și să ne prezinte care sunt progresele în investigarea dosarului numit „Furtul miliardului”, cu respectarea tuturor clauzelor de protecție a datelor cu caracter personal. Și să avem o discuție publică, astfel ca toți deputații să poată avea acces la acest document.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Mihail Popșoi:

Următorul vorbitor – domnul Carp.

Dar între timp, eu aș mai vrea să punctez că la Televiziunea Națională a mai avut loc un lucru rușinos când a fost pus pe post acel film propagandistic de 20 și ceva de minute, așa-numit raportul Președintelui pe 3 ani de activitate care trebuia să fie plătit ca publicitate electorală, dar a fost

pus ca și un fel de film documentar, ceea ce denotă, ceea ce spunea colegul Grosu, că televiziunea, din păcate, este aservită lui Dodon.

Dar trebuie, în același timp, să ne exprimăm recunoștința față de angajații care lucrează acolo, care, marea lor majoritate, majoritatea absolută sunt oameni cumsecade, profesioniști, oameni cu tărie și cu spirit democratic. Este conducerea cea care este servilă lui Dodon. Și oamenii care lucrează acolo nu sunt bucuroși, și le este rușine de acea conducere pe care o au. Și de aceea sugestia de a revedea acele concursuri este mai mult decât pertinentă.

Acum, vă rog, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Doamnelor și domnilor deputați,

Stimați colegi,

A mai trecut un an, iar problemele din procesul de alimentare a copiilor din grădinițe din Chișinău a rămas la fel. S-a schimbat doar primarul care anterior, în plenul Parlamentului, își făcea mari griji de sănătatea copiilor și „făcea din deget” întreprinderilor care au câștigat licitațiile să nu fure cumva din farfuria copiilor.

Ce s-a întâmplat de atunci? Ce s-a schimbat, în linii generale, cu excepția schimbării doar a primarului?

Uneori clar că există dubii dacă există primar sau este doamnă primar în municipiul Chișinău, dar asta este o altă problemă.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor a recunoscut că copiii sunt hrăniți în continuare cu mâncare de proastă calitate, produse alimentare expirate sau interzise prin lege, dar nu a lipsit, desigur, nici peștele cu viermi de pe masa copiilor.

Din câte înțelegem, situația din 2016 nu a fost de învățatură pentru nimeni și nu a servit ca un punct de pornire spre reformarea acestui domeniu, dar a fost folosit doar ca mesaj pentru a acumula capital politic.

Suntem în 2020. Ce știm despre dosarul din 2016 privind livrarea produselor alterate? Puțin scandal, anumite arestări, apoi eliberări și faptul că unii agenți economici continuă să livreze în continuare produse alimentare, așa cum au dus până în 2016.

Apare o întrebare: de ce aceste întreprinderi nu sunt incluse în lista neagră? Și a doua întrebare: dar ce vă încurcă, stimați socialiști, să rezolvați această problemă astăzi?

Aveți toată puterea, de la Președinte, primar de Chișinău, Prim-ministru și chiar Procurorul General este pe placul Președintelui, nu mai vorbim că un bun prieten se află și la Curtea Constituțională.

În afară de acele arestări, dosare penale, vedem că, totuși, problema este în sistem. Acest lucru demonstrează faptul că fenomenul livrării produselor alterate sau de proastă calitate continuă, chiar dacă actorii politici s-au schimbat, iar unii din ei fiind anterior și aprigi critici asupra problemei date, astăzi se află la butoane și, de fapt, problema nu este rezolvată.

Statisticile rămân alarmante și în continuare în ceea ce privește sănătatea copiilor din cauza alimentării de proastă calitate, fapt care aduce și la creșterea intoxicațiilor. Putem să ridicăm statisticile și să vedem că, începând cu septembrie 2019 până în prezent, avem un procent mai mare de intoxicare a copiilor decât a fost în anii precedenți.

Spuneam mai sus că problema este în sistem și este necesară o abordare mai complexă, iar unele declarații hazardate pot crea probleme și mai mari.

Înțeleg că există presiuni din partea businessului de a externaliza această... acest domeniu, dar ar fi bine ca noi să analizăm ceea ce s-a întâmplat la Strășeni cu așa-numitul Proiect-pilot în vederea externalizării procesului.

Vreau să vă spun că un agent economic care, propriu-zis, livrează alimente în raionul Strășeni, din păcate, cumpără de la unii furnizori care se află în lista neagră. Întrebarea este: de unde noi putem vorbi de calitate? Iar lucrul care s-a schimbat, s-a schimbat doar că este mai puțină mâncare pe masă și calitatea a rămas aceeași.

În concluzie, eu aș fi de acord, cu adevărat, ca direcțiile de educație să se ocupe de educație, și nu de alimentare, fiind necesară crearea unor întreprinderi specializate în ceea ce privește alimentarea copiilor și, de ce nu, această problemă să fie abordată sistemic, să vedem, să găsim care este soluția cea mai bună.

În 2016, a fost o comisie parlamentară în care au fost propuse mai multe soluții pentru Guvern pentru a îmbunătăți acest domeniu. De aceea cer să fie aplicată în practică hotărârea Parlamentului care nici până astăzi nu a fost, cel puțin, studiată de către Guvern, iar despre mâncare pentru a putea spune că mâncarea cu termenul expirat dispare de pe masa copiilor, avem nevoie ca Guvernul să se apuce de muncă.

În concluzie, putem spune: stimați primari sau stimate Primar de Chișinău, fiindcă cele mai mari probleme în acest domeniu se află în municipiul Chișinău, ar fi bine să lăsați plimbatul și să mai mergeți prin grădinițe pentru a hrăni copiii cum trebuie. *(Aplauze.)*

Domnul Mihail Popșoi:

Stimați colegi,

Vă mulțumesc tuturor celor care ați rămas până la sfârșitul ședinței.

Ședința este închisă.

Ne vedem mâine – la ora 11.00. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Întrebările au fost înainte.

Mai sunt?

Domnului Moțpan, vă rog, conectați-i microfonul.

Domnul Chiril Moțpan:

Îmi cer scuze, poate n-am fost atent.

Am o întrebare simplă de tot, dar, în același timp, alarmantă. Întrebare către Procurorul General, cred că, și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

În localitatea Trinca, raionul Edineț, există un defileu din care, de ani buni, se extrage, zice lumea de acolo, ilegal, piatră de var. Despre aceasta strigă, de mai mulți ani, și activistul civic Nicolae Petrovici. Și pentru că dânsul m-a contactat în repetate rânduri și îmi solicită implicarea, vreau să cer acest lucru să-l facă instituțiile de stat.

Zice dânsul că, pe parcursul anilor, au fost extrase de acolo mii și mii de tone, ceea ce ar constitui milioane de lei. Nu doar că se aduce prejudiciu statului, dar și naturii, mediului înconjurător.

Solicitarea mea este ca instituțiile statului nominalizate să întreprindă acțiunile de rigoare și să se pună capăt... dacă există acolo activități ilegale, acestora.

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

Și eu vă mulțumesc.

Și încă o dată vă mulțumesc tuturor celor care au dat respect reciproc... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Radu?

Mai are și Radu o întrebare.

Haide și Radu întrebarea.

Domnul Radu Marian:

Mersi mult.

Foarte scurt.

E o întrebare către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.

Mai mulți cetățeni au raportat că pastilele Fenazepam nu există în nici o farmacie de câteva luni deja. Sunt niște pastile foarte... mă rog, utilizate de către cei în vârstă.

Și vrem să aflăm de la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale care este statutul acestor medicamente și când vor fi disponibile? Deci încă o dată, este vorba de Fenazepam.

Mersi.

Domnul Mihail Popșoi:

Mulțumesc și eu.

Ședința este închisă.

Ne vedem mâine – la ora 11.00.

Ședința s-a încheiat la ora 16.13.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.